

Värmlands Anor

1994:2

Juni 1994

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Pris 30:-
Årgång 11

Kungsgatan i Väse någon gång efter 1916. Ur Åke Zettergrens i Väse samling. Se text sida 24

Fotograf Gustav Nordenberg (f 1875), verksam i Väse 1916 - 1950-talet.

VärmlandsAnor utges som medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Upplaga 750 ex, 4 ggr/år

Föreningens adress Lars-Gunnar Sander, Norra Berghaget, 667 32 Forshaga

Medlemsavgift kronor 90 per år

Familjeavgift kronor 10 per år

Postgiro 46 96 60-5 Sverige

Postgiro 0806 1944339 Norge

Redaktör Bernhard Granholm, Ljunggatan 39 C, 664 32 Grums

Arkiv Emigrantregistret, Box 331, 652 08 Karlstad. Telefon 054-15 92 72

Besöksadress Gamla Badhuset, Norra Strandgatan 4, Karlstad

Produktion Consulting Data, Malm-torgsgatan 18, 653 40 Karlstad. Telefon 054-21 87 77 Fax 054-21 87 77

Manusstopp för 1994:3 är 5 aug 1994

Innehåll

Årsmötet	2
Hur man levde	3
SVAR informerar	3
Kritisk granskning	4
Finnskogspresidenten	5
Konferens på Åland	5
Mord på Fältjägare	6
1834 kolerans år	8
Målarräkning Nyed	9
Gamla tidningar	9
Normalisering	10
Länsbeteckningar	12
Antavla 29	13
För 10 år se'n	14
Antavla 30	15
Tingshuset i Häljebol	16
Värmlands Museum	16
Grundkurs i DISGEN	17
Värmland före Värmland	18
Högskolan i Karlstad	19
6000 foton	20
Boktips	21
Ur blad & Forum	23
Fynd i Värmlandsjord	25
Anor sökes	26

Styrelsen 1994

Ordförande Lars-Gunnar Sander, Norra Berghaget, 66732 Forshaga. Telefon 054-872754

Vice ordförande Bernhard Granholm, Ljunggatan 39 C, 66432 Grums. Telefon 0555-61153

Sekreterare Gunnar Jonsson, Älvhagsgatan 25, 66140 Säffle. Telefon 0533-10559

Kassör Harald Persson, Malm-torgsgatan 18, 65340 Karlstad. Telefon 054-218777

Materialförvaltare Bo Cider, Skolgatan 12, 66060 Molkom. Telefon 0553-10378

Registrator Sonja Peterson, Ölmegatan 9 A, 65230 Karlstad. Telefon 054-219411

Ledamot Eivor Lantz, Lindersvägen 20, 66341 Hammarö. Telefon 054-525727

Suppleanter Gunhild Svensson, Odalvägen 15, 65350 Karlstad. Telefon 054-531448

Anette Carlsson, Hagatan 8 G, 65220 Karlstad. Telefon 054-159229

Tom Silja, Storgatan 49, 66730 Forshaga. Telefon 054-874612

Irène Luthman, Styrbordsgatan 16, 65227 Karlstad

Revisorer Kerstin Modén, Resedagatan 12, 65345 Karlstad. Telefon 054-560758

Gerhard Kaukerat, Radhusgatan 15 D, 66440 Slottsbron. Telefon 0555-30403

Revisorssuppleant Olle Skoog, Skogsgatan 7 A, 68135 Kristinehamn. Telefon 0550-18312

Valberedning Gunnar Bergström, Pionergatan 24, 65345 Karlstad. Telefon 054-560698.

Stig Jonasson, Drevstagatan 49 A, 68141 Kristinehamn. Telefon 0550-17109

Ingrid Johansson, Värmskog Sätra, 67195 Klässbol

Telefonnummer

Observera! Telefonnummer är ändrade för Bernhard Granholm, Harald Persson och Sonja Peterson

Årsmötet

Föreningens tionde årsmöte hölls i Gamla badhuset lördagen den 26 mars 1994. Ett 40-tal medlemmar hade samlats.

Val . . .

Till mötesordförande valdes Knut Olaf Risberg och till mötessekreterare Gunnar Jonsson. Till föreningsordförande för 1994 omvaldes Lars-Gunnar Sander. Till ordinarie ledamöter omvaldes Bernhard Granholm, Harald Persson och Sonja Peterson. Till suppleanter nyvaldes Tom Silja, Anette Carlsson och Irène Luthman efter Janet Leffler och Bertel Swansson, som var i tur att avgå samt efter Valla Johansson, som önskade avgå efter halva mandatperioden.

Till revisorer omvaldes Kerstin Modén och Gerhard Kaukerat samt till revisors-suppleant Olle Skoog i stället för avgående Bengt Tholin.

Till redaktör för VärmlandsAnor omvaldes Bernhard Granholm och till valberedning omvaldes Gunnar Bergström och Stig Jonasson. Ingrid Johansson, Värmskog, nyvaldes i stället för avgående Allan Johansson.

Verksamhetsberättelse

1993 års verksamhetsberättelse, resultaträkning, balansräkning, revisionsberättelse och budget godkändes och lades till handlingarna. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet.

Motioner

Motion 1 avsåg medlemsavgift och familjemedlemskap. Styrelsen hade rekommenderat avslag på den del av motionen som föreslog slopande av familjeavgift med motivering bland annat att familjemedlem inte skulle känna sig mindre värd. Årsmötet beslöt efter röstning med handuppräkningsmetod över 2/3 majoritet att kategorin familjemedlem skall vara kvar. Motion 2 angående stadgeändring bifölls av årsmötet i sin helhet.

Medlemsavgifter

Årsmötet beslutade på styrelsens förslag om höjning av ordinarie medlemsavgift till 100 kronor och familjeavgift till 30 kronor för 1995.

Hedersmedlem

Som första hedersmedlem utsågs enhälligt Anders Höglund, Kristinehamn.

BGm

Hur man levde för 100 år sedan

Kulturchefen Kjell Fredriksson i Karlstads kommun kåserade vid Värmlands Släktforskares årsmöte lördagen den 26 mars över Hur man levde, tänkte och trodde för 100 år sedan. Det är väsentligt för en släktforskare att förstå att levnadsbetingelserna väsentligt har förändrats under ett sekel, ansåg Fredriksson.

För gemene man var rörligheten i rummet minimal under mitten och slutet av 1800-talet. Det rörde sig statistiskt sett endast om någon km per dag, gång från och till ladugård, uthus, ägor och skogsdelar, vilka alla låg tätt sammanhållna. Numera beräknas genomsnittssvensken röra sig 45 km per dag.

Vidare var ljuset anledning till levnads-sättet, eftersom före 1850 man endast hade elden som lyse och var beroende av dygnets rytm. Just i mitten av 1800-talet kom fotogen och bergnafta till användning men det var i början lyxvaror. Under senare delen av 1800-talet började därför romaner och tryckta skrifter spridas, inte bara beroende på bättre belysning under dygnets mörka del utan lika mycket på grund av massproduktion med ny tryckteknik.

Människans kroppshygien var för 100 år sedan starkt begränsad. Sjukdomar härjade och ingen eller otjänlig medicin fanns. Vid förlossningar var barnsängsfeber vanlig. Hade då barnet börjat ammas så spred sig smittan även till barnet. Ofta avled därför både moder och barn i sådana fall. Därför dyker det då och då upp en ny hustru i familjen, som

Kjell Fredriksson. Foto Harald Persson
kan bli en snubbelsten för släktforskaren att ta sig förbi.

Det var rysk roulett

För dubbelsidig lunginflammation och sårfeber var möjligheten att tillfriskna endast 10 %. De första blindtarmsinflammationerna opererades i Karlstad i början av seklet liksom att de första blodtransfusionerna började, dock utan att kunna artbestämma blodet.

Men man hade inte något att jämföra med utan uppfattade vad som hände som en högre makts bestämmelse. Religionen var räddningsplanen för hårt prövade familjer och prästerna gjorde givetvis sitt till att upprätthålla tron på en allvis gudomlighet.

Den lilla världen var för den enskilda människan den stora världen, där allt kretsade kring familjen och närmiljön.

Harald Persson

Synpunkter på SVAR - monopol ?

SVAR har en monopolställning. Jag vill inte tro att man medvetet utnyttjar detta. Men ibland får jag misstanken; även beträffande SVARs prissättning på sina produkter. Det kostar ca 1:- kr att framställa en mikrokortskopia. SVAR tar 15:- för en sådan. Att lägga på 1400% i administrationskostnader kan verka i mesta laget.

Det kanske vore motiverat att SSF sökte andra vägar för att erhålla mikrofilm material. Min kritik mot prispolitiken gäller även lånepriserna. Där har SVAR själva angivit sin kostnad till 2-3 kronor per volym för hanteringen vid lån.

BGm

SVAR informerar

SVAR har producerat ett stort antal nya mikrokort och sänt ut omfattande information om detta. Jag skall ur detta välja ut sådant som direkt rör Värmland. För de som önskar ytterligare information hänvisar jag till Gamla badhuset eller närmaste bibliotek där SVARs katalog finns.

SVAR inviger sitt nya forskarcentrum i Ramsele den 26 augusti i år.

Släkt i Amerika ?

Swenson Swedish Information Research Center (SSIRC) i Rock Island, Illinois är generalagent för SVAR i USA och Canada.

Domböcker

De första häradernas domböcker från Stockholms län har nu konverterats. Dessutom har Svea hovrätts renovationer filmats för de rätter vars ursprungliga protokoll saknas. I en kunglig instruktion den 8 januari 1635 föreskrevs att underrätterna skulle leverera två renovationer till landshövdingen av vilka ett exemplar skulle sändas till hovrätten. Efter hand har gjorts inskränkningar i denna skyldighet. 1712 föreskrevs att sådana brottmål, som blivit underställda hovrätten kunde utelämnas.

Värmland låg 1636-1813 under Göta hovrätt och några mikrokort från Värmland finns inte bland de nu presenterade korten. Däremot finns ett par s k lappkataloger för Värmland filmade. En lappkatalog är ett handskrivet register över domböcker. Korten omfattar åren och har nr 1631-1845, D61759 respektive 1646-1845, S01709. Arkivbildare är Svea hovrätt.

Stadshistoriska institutet

Stadshistoriska institutet tillkom 1919 och inriktades till stor del på att förteckna arkivmaterial i Riksarkivet av betydelse för den stadshistoriska forskningen. Arbetet resulterade i ett kortregister. Registreringen omfattade fyra sinsemellan klart

Fortsättning sida 4

Kritisk granskning av SVAR

Som framgår av artikel på annan plats har en mängd nya SVAR-kort givits ut. Detta är mycket glädjande. Stickprovsbeställning ur det nytgivna har dock givit anledning till viss besvikelse och jag finner det angeläget att framföra en del negativ kritik i VärmlandsAnor. SVAR har delgivits innehållet i min kritik och beretts tillfälle att svara. Något svar till redaktionen har inte kommit, men vi är alltför öppna för att publicera SVARs synpunkter.

De granskade korten berör inte Värmland, men om de utgör typexempel för SVARs hela produktion, så är det angeläget även för VärmlandsAnors läsare. De köpta korten är från konverteringen och filmningen av domböckerna. Av de konverterade har jag granskat kort D02614, Danderyds skeppslag, Ala:13 och av det nyfilmade D00564, Gotlands

län, volym 97 och Västernorrlands län, volym 202; de båda sistnämnda från Svea hovrätts renoverade domböcker.

Genomgående konstaterar jag att det är dålig kontrast i kopieringen. Kontrasten kan man testa genom att söka läsa den inledande textrutan med vita bokstäver mot en vanlig glödlampa. Detta skall gå att göra mot en vanlig glödlampa. Det låter sig inte göra med dombokskorten.

Man har använt sig av förminskningsgrad så att man får plats med 50 bilder per kort. Detta innebär att uppslagen läses med "stående" kort i läsapparaten. Texten är i de flesta fall läsbar, men ofta förekommer text med mycket liten stil, vilket innebär svårigheter med denna kraftiga förminskning. Dessutom fanns ju tidigare önskemål om att all nyproducerad film skulle göras så att korten kunde läsas "liggande" i apparaten. En del kort verkar vara dåligt sköljda vid fixeringen, vilket ytrar sig i en brunfärgning av korten vid belysning.

Man har heller inte beaktat tidigare framförda önskemål om en ljusare färg på kortens textremsa. Texten bör vara läsbar i rumsbelysning. Vid leverans av

dombokskorten har man mörkröda textremsor. Dessutom är den svarta texten inkopierad så svagt att den är svår att läsa mot den mörka bakgrunden även i läsapparat.

Speciellt mikrokorten med volym 202 från Västernorrlands län är intressanta. Där finns det en tidigare gjord mikrofilmning utförd av Härnösands landsarkiv att jämföra med. Dessa har gjort filmning för läsning med "liggande" kort, med 30 bilder per kort. Där är givetvis småskriften text lättare att läsa. Man ser även skillnad i kvalitet om man håller kort från de båda filmningarna jämsides mot ljuset. På den nu av SVAR gjorda filmningen finns speciellt ett par rutor, som på grund av felexponering är oläsliga. På Härnösands-versionen är dessa rutor fullt läsbara.

SVAR har tidigare visat att man kan hålla en godtagbar kvalitet på sina produkter. Jag hoppas man finner orsaken till de senaste försämringarna och åtgärdar dessa, samt att man beaktar synpunkterna beträffande förminskningsgrad, bildernas orientering på korten samt textremsans grundfärg.

Bernhard Granholm

SVAR informerar . . .

Fortsättning från sida 3

avgränsade huvudgrupper av handlingar:

- * medeltidsdiplom
- * kungl brev i olika arkivserier tidsperioden 1561-1923
- * riksdagshandlingar
- * ämbetsverks skrivelser till kungl maj:t. Filipstad, Karlstad och Kristinehamn är bland de städer, som förekommer i registret.

Övrigt

Topografiskt register till Fabriksberättelserna har upprättats. Dessa återfinns i SVAR-pärmen under Riksarkivet 1.8.

En hel del material från landsarkivet i Lund är konverterat och nyfilmade, bl a mantalslängder. En förteckning upprättad av förste lantmätaren Ludvig B Falkman över material som 1845 fanns i danska Rigsarkivet finns bland det nyfilmade.

Från Stockholms stadsarkiv har filmats kyrkoarkiv med födelseböcker fram till och med 1923.

BGm

Svenska Antavlor 1980-1993 med värmländsk anknytning

1	Min farmors förfäder	Bo Lindwall	
13	Värmlandsanor	Peter Olausson	
15	Min morfars förfäder	Anders Perlinge	
16	Min morfars förfäder	Bo Lindwall	
27	John Ericssons härstamning	Håkan Skogsjö	
56	J E Janssons antavla	Kjell Åberg	
86	Några anor från Nyed	Björn Edman	
100	Min morfars anor	Ulf Berggren	
106	Värmlandsanor	Elisabeth Thorsell	
111	Bergsmän och gruvbrytare i Värmland	Elisabeth Thorsell	
115	Min fars anor	Margit Jansson	
118	Min mormors anor	Siv Thorsell	
130	Bergslagsanor	Kjell Åberg	
151	Värmländska anor	Nils Sundelius	
157	Min farmors anor från Fryksdalen	Mats Hellgren	
163	Klarälvsanor	Gunnar Jonsson	Sammanställt
164	Anor från Bergslagen	Nils Sundelius	av
170	Anor från Letälven	Hans Egeskog	Lars-Gunnar
188	Gräsrötter från Närke och Värmland	Erland Granåsen	Sander

Finnskogspresidenten Åsta Holth

Konferens på Åland

Åsta Holth i Svullrya, Norge, fyllde 90 år den 13 februari och firade detta med Öppet hus i Eldrehusets festsal. Tidningen Glåmdalen ägnade hennes högtidsdag flera sidor. Hennes livsgärning i fråga om forskning kring och om finnkulturen i Östlandet är imponerande.

Som författarinna har Åsta Holth visat sin bredd, se bokförteckningen. Hon erhöll 1982 H M Kongens förtjänstmedalj i guld för sin insats i lokalsamfundet och litteraturen och 1992, vid firandet av Finlands självständighetsdag, det första norskfinska kulturpriset från Nordiska Rådets kulturfond. Hon erhöll detta med motiveringen att det är det mest betydande arbete som är nedlagt om den finska invandringen till Värmlandsområdet och de norska gränstrakterna för snart 400 år sedan, ett levande monument över en viktig period i Östlandets historia.

Övriga utmärkelser som tilldelats henne är Doblougpriset (det lilla nobelpriset), Austmannapriset och Gyldendals legat. Som en av stiftarna till Solör-Värmland Finnkulturforening kan Åsta Holth idag glädja sig åt att denna förening nu har omkring 1000 medlemmar.

Hon är dessutom hedersmedlem i Norsk Bonde- och Småbrukarlag, Norsk Husflidsförbund, Hedmark Författarlag, Grue Sångkör, Grue Finnskog Musikorps och Grue Finnskog Ungdomslag med flera organisationer. Och hedersmedlem blir ingen utan att ha bidragit i väsentlig grad till en förenings verksamhet.

1991 blev romanen Den blå hesten översatt till ryska och förekom som följetong i radion i dåvarande Sovjet. Översättning av några av hennes böcker pågår till baltiska språk men underligt nog inte till finska.

Kornet och freden, Steinen blømer och Kapellet är om hennes fars släkt medan Gullsmeden, Presten och Johannes handlar om moderns släkt.

1944 Gamle bygdevegen, Finnskogsberättelser
1946 Porkkalafela, Dikt
1955 Kornet och freden, Roman
1957 Fem år på Nuttilla, Barnbok
1958 Gullsmeden, Roman
1963 Steinen blømer, Roman
1967 Kapellet, Roman
1971 Presten, Roman
1975 Johannes, Roman
1979 Piga, Biografi
1982 Nådens år, Noveller
1982 En minnebok, Dikt
1984 Fattigmanns kokebok, Roman
1987 Volva, Roman
1990 Den blå hesten, Roman

Signaturen Sven R. Gjems skriver:

- At personligheten Åsta Holth vil leve i minnet så lenge det bor mennesker i grenseskogene, står allerede idag klart for de fleste. Ikke bare gjennom sitt forfatterskap, men like mye som den idéskaper og inspirasjonskilde hun har vært for sitt finnskogfolk.

Det er ikke mange forunt å bli profet i eget land, men hun har blitt det. Uansett politisk ståsted eller bosted i dette gamle, værbitte landet vårt, oppfatter vi at hun har betydd noe for oss alle.

Gratulerer med livet ditt så langt, Åsta!

Harald Persson

Genealogiska Samfundet i Finland inbjuder 24-25 sept 1994 svenska släktforskare till VII Finlandssvenska Släktforsarkonferensen i Mariehamn på Åland.

Konferensen som väntas samla över 100 släktforskare från Finland och Sverige har som tema Människan som kulturvarelse.

Föredragshållare är fil mag Ragnar Mannil, fil dr David Papp, doc Iljas Orrman, prof Nils Storå och fil mag Johan Smulter. Förutom föredrag anordnas diskussioner, en panel, små utställningar och demonstrationer av dataprogram för släktforskning.

Som en nyhet vid årets konferens planeras en släktforskarförteckning med uppgifter om deltagarnas forskningsområden.

Anmälan ska ske snarast till Ålands landskapsarkiv, Box 60, FIN-22101 Mariehamn och deltagaravgiften FIM 150 ska samtidigt inbetalas till det finska postgirokontot 800020-12634464.

Arrangörer för konferensen är ABF-Åland, Genealogiska Samfundet i Finland, Studieccentralen Svenska Studieförbundet, Svenska folkskolans vänner, Ålandsforskarna och Ålands landskapsarkiv.

Ytterligare uppgifter om konferensen ges av landskapsarkivarien Bjarne Henriksen, telefon 009-358-28-25000.

Program och anmälningsblanketter finns hos Bo Cider, Emigrantregistret, Karlstad, telefon 054-15 92 72 och Bernhard Granholm, Grums, telefon 0555-611 53.

Definitivt program för Riksstämman i Örnsköldsvik 27-28 augusti 1994 är inte klart när detta nummer tryckes.

Du som vill ha programmet, ring Bernhard Granholm 0555-611 53

Mord på Fältjägare

Redogörelsen är hämtad från Grums härads donbok från 1836 och är ett referat av dombokens text, stundom ordagrant återgiven med modern stavning. Händelseförloppet byggs upp med hjälp av åtalades och vittnenas berättelser. Uppgifterna från dessa är stundom motstridiga men sammantaget ger det förmodligen en så sann bild som möjligt av vad som hände. Absolut sanning kan med all säkerhet aldrig uppnås. Första delen av redogörelsen var införd i VärmlandsAnor 1993:3 och här kommer andra delen.

Resumé

Natten 14-15/6 1836 blir fältjägare Adolph Brand brutalt nedslagen av tre andra fältjägare på vägen mellan Trossnäs och Edsvalla. Trots dödliga skador lyckas han ta sig fram till ett torpet Lugnet i närheten. Han blöder mycket ur ett stort sår i pannan och kräks blod. Vid Lugnet blir han fram på morgonen omhändertagen och förbunden av bataljonsläkare Flemming vid Kungl Värmlands Infanteriregemente.

Han flyttas på förmiddagen medelst en hästkärra till sin halvbror Jonas Carlsson i Edsvalla. Han har svåra plågor. Hans händer och fötter rör sig oavbrutet under det att huvudet ligger orörligt tillbakakastat. Så småningom avtar krafterna och till slut ligger han helt stilla och utstöter kreatursliknande vrål tills han kl 2 på natten mot den 18/6 avlider i broderns hem.

Urtima ting 22/7 1836

Man är nu framme vid det andra rättegångstillfället, urtima ting den 22/7 1836. Ett av huvudvittnena skall vittna.

Emilie Andersdotter berättar att hon den 14/6 omkring kl 11 på kvällen kommit gående från Fältjägarregementets mötesplats vid Trossnäs på väg mot torpet Lugnet, där hon som nämnt har sitt härbärge.

Vid hemmanet Årbäck sammanträffade hon med Brand och Berg. Hon fortsatte i sällskap med dem. Efter en stund hördes ett hojtande rop, som besvarades av Brand. Berg bad honom vara tyst för att inte ådraga sig risken av ett slagsmål.

Brand slutade ropa. Efter ett tag kom de fram till de hojtande, som var Öman och Dahlström. Dessa stod mitt i vägen. Dahlström gick fram till Brand, tog tag i rockärmen och sade: "Vart skall du gå? Här lär du ej komma fram utan att slåss, ty här är post satt av översten".

Efter någon ordväxling gav Brand Dahlström ett slag i ansiktet med flata handen. Under tiden hade Nygren kommit gående och sade som det ordagrant står i protokollet: "Viljen i slåss skolen I här finna en som står Eder bi".

Han gick fram till en gårdsgård och tog en hel stör så lång den var. Med stören slog han först Berg och sedan Brand, som träffades mitt i pannan så att han stöp i marken med blodet rinnande ur såret. Med stören slog Nygren Brand i nacken och i högra sidan varefter Dahlström två eller tre gånger sparkade Brand. Även Öman sparkade Brand varefter de avlägsnade sig. Emilie blev då rädd att även hon skulle angripas och skyndade sig därifrån.

På väg hem sprang Emilie förbi två drängar, som kom efter och när dessa kommit fram till torpet började de samtala med henne. De berättade att de blivit förfördelade av Dahlström och var även de rädda för misshandel.

När bråkmakarna strax därefter passerade torpet sade en av drängarna till Dahlström: "Ni skall nog bli angivna. Vi känner åtminstone dig, Dahlström". Dahlström frågade då om även drängarna ville slåss. Ena drängen gömde sig då bakom pigan. Dahlström hämtade då en bit av en gårdsgårdsstör innan han

fortsatte sin väg. Drängarnas rädsla ökade då ytterligare och de bad att få natthärbärge i stugan.

Efter ungefär en kvart begav sig Emilie i sällskap med drängarna bortåt vägen för att se hur det var med Brand. Han låg blodig på dikeskanten, men ville inte ha någon hjälp. De återvände till torpet, men efter ytterligare en kvart gick Emilie åter bort och pratade med Brand som fortfarande avböjde hjälp.

Under tiden hade Dahlström återvänt och kom fram och frågade Brand varför han stod där. "Ja, det skulle du ej veta", blev svaret varpå Dahlström svarade: "Jag har inte gjort dig något ont". På detta replikerade Brand: "Det skall du bli varse". Emilie frågade vad Dahlström hette varvid han uppgav ett annat namn. Hon sade då: "Nej, du måste heta Dahlström". Han svarade då: "Ja, jag heter så, men det måtte väl ej angå dig".

Emilie gick då tillbaka till torpet och efter cirka en kvart kom Brand gående på vägen. Han blev insläppt och bad Emilie binda något runt huvudet med tillägg: "ty annars tror jag det spricker". Hon band då om hans huvud med sin halsduk och gick sedan in och lade sig. Brand lade sig på golvet i stugan.

Efter en stund började han kräkas blod. Paret Wennerberg oroades då i sömnen och bad honom vara tyst. Så småningom gick han ut för att tvätta sig i älven. Efter en stund återkom han. Han ville inte ha något att äta. Mellan klockan 6 och 7 begav Emilie sig till Trossnäs för att underrätta befälet om Brands tillstånd och träffade där överste Blum.

På fråga i rätten svarar Emilie att hon ej visste om Brand hade hatten på sig när han fick motta slaget av gårdsgårdsstören. Hon kunde ej säkert säga om det var en rund stör eller en sågad ribba av det slag som stundom används vid Edsvallaegendomarna. De båda drängarna känner hon inte. Den ena heter Carl och bor troligen i Gillberga.

vid Trossnäs 1836

Nils Olsson var i sällskap med Erik Torstensson också på väg från Trossnäs vid 11-tiden på kvällen den 14/6 före huvudpersonerna i händelsen. Vid Lilla Årnäs satte de sig ner i dikeskanten för att spela med en lek cambio-kort. Under tiden kom Brand och Berg. Dessa kände Nils igen. De slog sig ner och deltog i kortspelet.

Efter ytterligare en stund kom klädvävarn Edberg tillsammans med 2 okända karlar, som han då inte kände igen. En av de okända befallde att kortspelet skulle upphöra emedan han var korpral. Nils stoppade ner leken. Nils, Erik och Edberg fortsatte sedan vägen förbi Årbäck och Lugnet till ett vägskäl där Edberg tog farväl. Nils och Erik satte sig åter ner.

Efter en stund kom tre okända karlar, som han nu i tinget känner igen som de tilltalade. Dahlström gick och svängde en stör och frågade om de var jägare. Efter förnekande svar sade Dahlström: "Ja, jag ser att ni inte är några fältjägare". Öman och Nygren fortsatte, men Dahlström stannade kvar och berättade att han nyligen varit i slagsmål, samt att han skulle tillbaka för att förnya det.

Erik Torstensson har lika berättelse att avge.

Skogvaktare Cavallins dotter Maria får utan ed berätta om vad hon gjorde på morgonen den 15, det vill säga gick till Edsvalla för att varsko Brands bror Jonas Carlsson.

Målet uppskjuts nu ytterligare. Man skall söka de två drängar som varit i sällskap med Emilia Andersdotter på natten. Nygren, Öman och Dahlström förpassas till länsfängelset.

Urtima ting 12/8 1836

Den 12 augusti förrättas åter urtima ting. Nu har man lyckats identifiera de två drängarna, som Emilie Andersdotter träffade på natten. De också är närvarande vid tinget. De heter Carl Hjert och Magnus Andersson. De tre tilltalade har

hämtats från länsfängelset. Prästbetyg för Emilie Andersdotter företes. Dessutom företes prästbetyg för Carl Petter Dahlström.

Först vittnar Carl Hjert. Han är fältjägar. Efter att han hade fått sin avlöning gick han över till infanteriregementets läger för att träffa Magnus Andersson. Han glädde sig åt detta och att de hade kommit. Magnus Andersson berättar ungefär samma som Carl Hjert.

Därefter gör åklagaren sin plädering. Han anser att alla tre de tilltalade medverkat till Brands död.

Dahlström fortfar att neka till att ha deltagit i misshandeln. Nygren och Öman upprepar sina erkännanden. Öman vill dock inte vidgå att han sparkat Brand.

Därefter överlägger rätten och avkunnar sedan utslag. Rätten konstaterar att enligt provincialläkare Stagnells obduktionsprotokoll så har slaget i panna varit en ovillkorlig orsak till Brands död. Dahlström har nekat till att vara inblandad men detta vederläggs av flera vittnesberättelser. Rätten finner bevisat att Dahlström varit just den person, som givit anledning till det uppkomna grälet genom att hindra Brand på vägen. Han och Nyman har sedan både slagit och sparkat Brand. Då dessa förhållande jämföres med 24 kapitlet 5§ i Missgärningsbalken och Kungliga Förklaringen av den 23 mars 1807 så "pröfwar urtima tingsrätten altså rättwist döma Nygren saker att mista lifwet genom halshuggning".

Dahlström och Öman skall vardera erlægga hel mansbot med etthundra riksdaler banco. I brist av medel till böter skall de straffas med tjugåtta dygns fängelse vid vatten och bröd i länshäktet, samt skall i bägge fallen undergå uppenbar skrift och avlösning en söndag i Nors kyrka. Av de tilltalades egendom skall statsverket ersättas för sin kostnad för kroppens besiktigande. Likaså skall de ersätta målsägarnas kostnader enligt räk-

ning med 5 riksdaler och 32 skilling samt vittnenas resekostnader.

Utslaget blir jämlikt 25 kap 5§ Rättegångsbalken underställt Svea hovrätts prövning. I väntan på detta skall de tilltalade kvarhållas i länshäktet.

Lagtexter ur 1734 års lag

Missgärningsbalkens 24 kap 5§ säger: Nu hafva flere, i bråd skilnad, lagdt hand å then döda, och kan man liufliga pröfva af hugg, sting, eller slag, som å honom finnas, hvilken af them dödssåret gifvit; miste tå han lif, och böten the andre, hvar för sig, hel eller half mansbot, efter som omständigheterne äro.

Rättegångsbalkens 25 kap 5§ säger: Hvad Underrätt dömdt i grofware brott, som til thes domstol höra, må ej i fullbordan gå; utan sände sin ransakning och dom genast in til Hofrätten, at ther först vidare pröfvas och skärskådas - - -

Kommentarer

Det var mycket folk i rörelse på vägarna från Trossnäs den aktuella natten. Flera av de hemvändande knektarna var mer eller mindre påverkade av starka drycker. I det slagsmål som inträffade mellan händelsens huvudpersoner synes Carl Dahlström ha varit den dominerande. Den som sedan kom att utdela det dödande slaget var Thomas Nygren, som anslöt sig till slagsmålet sedan det börjat. Man kan därför ifrågasätta om han egentligen ensam bär det moraliska huvudansvaret till Brands död. Han utförde dock den avgörande gärningen och dömdes därför efter detta.

På något ställe i protokollet nämns att Öman sagt att de slagit en jössehäring. Man anar fientlighet mellan olika härader som delorsak till slagsmålet.

I rätten var såväl Nygren som Öman medgörliga och erkände i huvudsak det, som lades dem till last. Carl Dahlström var däremot förslagen och nekade till all inblandning. Han försökte även hindra ett huvudvittne att vittna. Nygren och

1834 - kolerans år i Sverige

1830 kom koleran till Frankrike. Därifrån kom den fruktade farsoten att spridas till andra delar av Europa. Trots karantänsbestämmelser kom epidemin till Sverige fyra år senare. Den 26 juli 1834 insjuknade och dog en timmerman i Majorna i Göteborg. Snart var hela Sverige drabbat av koleran men Västkusen kom att bli värst utsatt. Var åttonde göteborgare avled i farsoten.

Drygt två veckor efter det att koleran brutit ut i Göteborg nådde den säfflebygden. Häradskrivaren B Lagerlöf på Ökne avled den 13 augusti och fyra dagar senare kallades sockenmännen i Kila till stämma efter gudstjänstens slut på begäran av sundhetsnämndens ordförande G A Lilliehöök.

Stämman beslutade att utse Erik Olsson i Stora Backa och Olof Andersson i Djupviken till ledamöter i sundhetsnämnden.

Mord på Fältjägare . . . Fortsättning från sida 7

Öman framstod som normalt rättframma och ärliga bondpojkar, som inte varit inblandade i något brott förut. Dahlström däremot var uppväxt bland annat i Göteborg och hade förmodligen haft en tidvis besvärlig ungdom. Man kan förmoda att denna bakgrund givit honom en förmåga att klara sig ur besvärligheter. Hans uppträdande i tinget tydde på detta. Bland annat genom att uppträda arrogant sökte han hävda sin oskuld.

Det jag tycker är anmärkningsvärt i domen är den stora skillnaden mellan dödsstraffet för Nygren och böterna på 100 riksdaler för de andra två, ett bötesstraff, som var värt 28 dagars fängelse.

Bernhard Granholm

Källor

Otryckt källa Dombok Grums härad 1836

Tryckta källor Sveriges Rikes lag år 1734, faksimilutgåva Lund 1984.

Albert W Carlsson: Med mått mätt, Stockholm 1989.

Det ålades byfogden i varje hemman att ha en större likkista redo. Det hus i byn som låg längst från bebyggelsen skulle, när smittan inkom, utrymmas och inrättas till sjukstuga. Utgifterna för medicamenter skulle bestridas genom sammanskott av 2 riksdaler för varje helt hemman och proportionellt för mindre hemman.

Församlingsborna skulle också företa en allmän skurning. Rummen skulle även fortsatt vara rena, granrisade och vädrade, säng- och gångkläder skulle piskas och vädras. Vi vet nu att detta inte hjälpte mot koleran men det var förvisso en nyttig åtgärd.

Protokollet för den extra sockenstämman är skrivet av prosten Anders Lignell och undertecknade gjorde också G Lilliehöök, E A Carlberg och Magnus Nilsson i Uppliden.

Den 5 oktober 1834 höll vice pastor Christian Hedrén stämma med anledning av kungörelser från "Kungl Quarantains Commissionen" som upphävde karantänsbestämmelserna till lands och sjöss. Epidemin hade då avklingat. Sockenmännen förklarade sig tillfreds med att vitet mot personer som kommit i kontakt med epidemin kvarstod.

Konungens Befallningshavande önskade veta om församlingarna vid Byälvens vattendrag önskade ha kvar karantäns-

anstalten vid Låka på egen bekostnad. Sockenmännen förklarade enhälligt att de inte önskade medverka, vilket skulle av vice pastor rapporteras till höga verbörande.

I februari 1835 meddelas att överskottet från medikamentsammanskottet utgjorde 33 riksdaler 21 skilling banco. Det skulle sättas in i Karlstads Sparbank för socknens räkning. Man hade således inte gjort av med så mycket pengar.

1834 dog 46 personer i Kila, vilket inte är uppseendeväckande många jämfört med de närliggande åren. 1832 dog 38, 1833 42, 1835 38 och 1836 49. Dödsorsakerna anges i regel bara vid olycksfall typ drunkning. En del av de döda begravdes på Kilaön.

Många av de åtgärder som vidtogs mot koleran på 1830-talet var förgäves. Man eldade tjära, drack tjärvatten på fastande mage eller hade vitlöksknippor runt handlederna. Bäst ansågs dock brännvinet hjälpa.

Först långt senare upptäcktes att smittan spreds av en bakterie vanligen genom vatten. Symptom är kräkningar och diarré som leder till vätskeförlust och intorkning. Koleran har inte förekommit i Sverige sedan 1918 men är fortfarande ett stort problem i många u-länder.

Carl-Johan Ivarsson

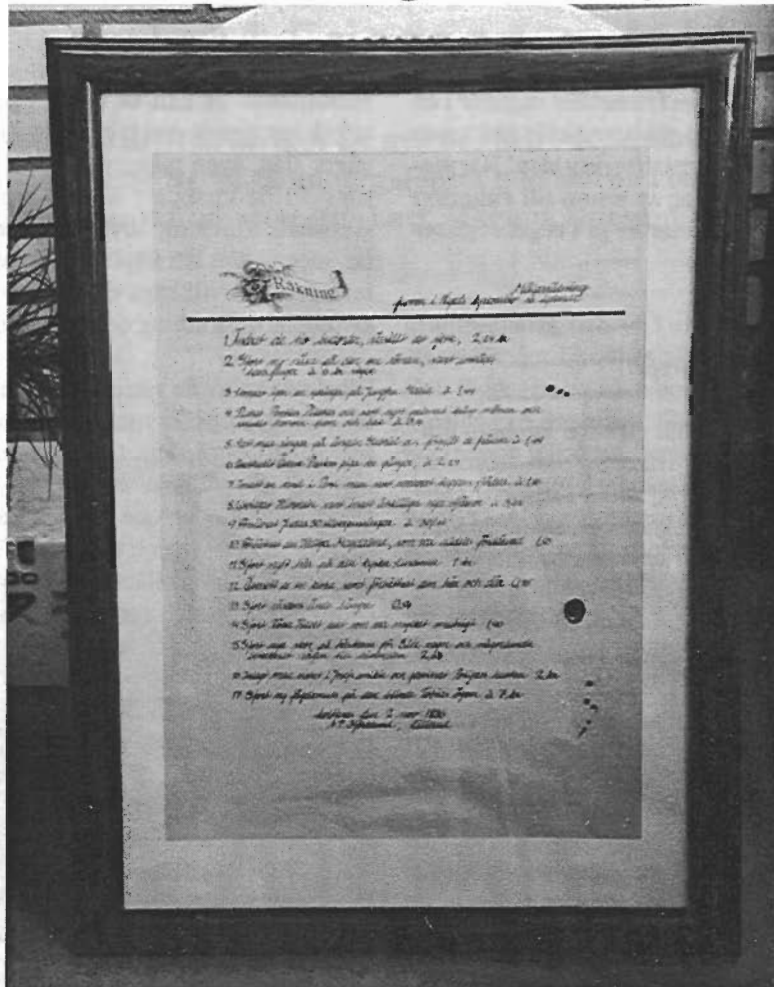
Vigselregister Botilsäter

Jag behöver hjälp att korrekturläsa ett vigselregister som jag har skrivit rent från mikrokort. Det gäller i första hand vigselregister mellan 1721-1820 (485 vigslar). Eftersom jag känner mig som lite amatör när det gäller handskriftstolkning, så är all hjälp välkommen. När granskningen är klar kommer registret att bli fritt tillgängligt på datamedium.

Andra som har intressen i Värmlandsnäs församlingarna får också gärna höra av sig för eventuell samordning av fler register. Just nu jobbar jag vidare med födelseregister för Botilsäter. Nästa församling i min prioritetlista är Bro.

Mats-Olof Sander
Aprikosgatan 89
42556 Västra Frölunda

Målarräkning från Nyed

Välbevarad avskrift av målarräkningen från Nyed. Tillhör Harald Persson

Vi har tidigare berättat om en målarräkning, som skall ha påträffats i ett kyrkoarkiv med mer eller mindre fantasifulla specifikationer som t ex "Upputsat Pontius Pilatus satt nytt pelsverk kring mössan", "Omstrukt öfversteprästens piga 3 gånger" etc. Bland de kyrkor som skall ha varit föremål för målningensarbeten är Nyeds kyrka. Bl a har Kjell Åberg vid besök på landsarkivet i Göteborg letat i Nyeds kyrkoarkiv, men inte funnit räkningen.

En sak är som nämnt att räkningen hittills inte påträffats av oss i något kyrkoarkiv. Finns den i ett arkiv så bör den finnas under J, Inkomna skrivelser eller L1, Räkenskaper för kyrka.

En annan sak är om beskrivna motiv ur den bibliska historien verkligen finns i de namngivna kyrkorna. Kjell Åberg har funnit ett klipp ur Filipstads Tidning från

1976, där räkningen finns införd tillsammans med ett uttalande av kyrkoherde Lars Ligner. Denne hävdade att kyrkan år 1836 inte kan ha varit försedd med angivna målningar. Nuvarande kyrka är från 1700-talet. Tidigare kyrkor har brunnit 1645 och 1703. Lars Ligner förmodade att det rör sig om en vandrings-sägen, och det är nog allt man kan säga om detta dubiösa dokument.

Jag har dock funnit en målarräkning i domboken för Vette-Tanums härader från 1797, volym A1:89, vintertinget §32 för målning av Hogdals kyrka i Bohuslän. Denna räkning var inte lika målände författad som "räkningen från Nyed" utan beskriver arbetet som "målning i Hogdals kyrka". Orsaken till att den finns i domboken är att "den gjorde målning icke blifwit af kyrkans herrar curatorer gillad".

Gamla tidningar

Man har begärt att vi åter skall ta in uppgifter om var man kan läsa gamla tidningar i Värmland. Vi har uppgifter, som var införda 1990. Vi skall söka skaffa mer aktuella uppgifter.

Generellt kan sägas att de stora värmlandstidningarna NWT, VF och Karlstad-Tidningen finns på stadsbiblioteket och högskolans bibliotek från första utgivningsår fram till nutid. Vissa år kan saknas. Tidningarna finns i form av mikrofilm eller tidningsslägg. Högskolans bibliotek brukar köpa in film efter 4 - 5 månader. Filmerna på stadsbiblioteket (länsbiblioteket) är i regel tillgängliga för fjärrlån till övriga bibliotek.

Dessutom finns vid stadsbiblioteket Carlstads Stifts Tidningar och Carlstads Tidning i Stiftsbibliotekets samlingar och Carlstads Weckotidningar i Fryxellska samlingen. Dessa är från slutet av 1700-talet. I Carlstads-Gilletts arkiv finns väl bevarade inbundna årgångar av Carlstads Tidningar 1804 och Carlstads Tidning åren 1806-08, 1812-25 och 1830-33.

Arvika och Kristinehamns bibliotek har lokaltidningar från orten. Högskolans bibliotek har även filmer från rikstidningar.

SVAR kommer till Karlstad

23 sept finns representant från SVAR på Stadsbiblioteket

24 sept kl 1000 deltar SVAR i Föreningsmöte i Gamla badhuset

Passa på att ställa frågor!

Detaljprogram i VärmlandsAnor 1994:3

Styrelsen

BGm

Normalisering av register för

Som en följd av datoranvändning inom släktforskningen framställs register i en ökande omfattning. Ansträngningar görs att göra dessa register så lättlästa som möjligt. I denna registrering dyker ofta frågan om normalisering upp. Normalisering av ett register innebär att man ändrar stavning av namn till enhetligt och modernt språk. De register en släktforskare använder är ju i regel register över arkiv med äldre stavning.

När det gäller personnamn finns ju även i dag en varierande stavning. Exempel på detta kan ses i en telefonkatalog. I en sådan är stavningen inte normaliserad. Däremot är sorteringen normaliserad, dvs man har till exempel samlat alla Karlsson på ett ställe oavsett stavning. På resp ställe där namnet enligt originalstavningen alfabetiskt borde stå, så hänvisas till dess normaliserade placering. Under C står "Carlsson se Karlsson".

Telefonkatalogen är framställd på uppdrag av ett statligt bolag med de resurser en sådan verksamhet har tillgång till. Modern datateknik borde dock ge möjlighet till liknande sortering även för ideell verksamhet.

Utifrån detta vill vi ställa ett par frågor: Är vi inom släktforskningen betjänta av register typ telefonkatalogen? och om svaret är ja: Finns dessa registerprogram? Jag har talat med några registerkunniga och funnit att svaret på första frågan inte är entydigt och konsekvent "ja". Det finns synpunkter för och emot. Jag har därför bett att få synpunkter till VärmlandsAnor.

Först ut med synpunkter är Ingvar Dahl, lektor i Musik och Samhälle vid Ingesunds Musikhögskola i Arvika. Han har tidigare framfört synpunkter på normering i Werlandica 1991 under rubriken "Domboken - rättskrönika och vardagshistoria". Han vidareutvecklar detta i en specialartikel för VärmlandsAnor. I kommande nummer hoppas vi få ytterligare synpunkter - kanske bemötanden av nedanstående. Vi vill uppmana envar intresserad att komma med synpunkter.

Ingvar Dahl säger:

DIS initierade för att antal år sedan projektet CLAES, vilket innebar att främst vigselböcker från olika församlingar i Sverige skulle skrivas av, matas in i dator, sorteras och skrivas ut i bokform. För egen del bidrog jag till projektet med ett par socknar, Gillberga och Långserud i sydvästra Värmland. Gillbergaregistret kom ut i tryck 1988. Det var i stort sett en exakt (diplomatarisk) avskrift av vigseluppgifterna 1688-1860 vad gällde personnamn och Ortsnamn.

I efterhand har det visat sig vara ett användbart register, men ack så trögläst genom sin bokstavstrogenhet. Det krävs ibland att man letar på 4-5 olika ställen för att hitta rätta personer.

Vigselboksregistret för Långserud har däremot normaliserats av Olof Cronberg i DIS. Normeringen har inneburit att exempelvis namnvarianter som Persson, Phrsson, Pehrzon, Pärsson, Phärsson Pährsson och så vidare kan sökas under Persson. Detta har gjort registret mycket lättläst och behändigt.

De 4 exemplen från Jesu bergspredikan (Matt. 5:13-16) får belysa hur det svenska skriftspråket förändrats under några år-

hundraden. Vi kan se olikheter, men också hur gamla ord (skäppa = korg av något slag, även måttenhet) lever kvar, trots att de knappast ingår i vardags-svenskan. Stavning och ordföljder skiftar, men vi kan lätt följa med i moderniseringen, det vill säga normaliseringen av ordens utformning och innebörd.

Bibeln är en av de viktigaste grunderna för vårt skriftspråks standardisering och kyrka och prästerskap fick tidigt en viktig roll i detta sammanhang. Under 1700-talet uppmärksammade husförhåren förmågan att läsa ur bok och under 1800-talet inpräntade skollärarna vikten av att både kunna läsa och skriva. Utgivningen av tidningar, tidskrifter och böcker i skilda ämnen bidrog också till att standardisera det svenska skriftspråket. Även i vår tid pågår denna språkliga utveckling, med Svenska akademien och språkvetenskapliga institutioner som granskare och normerare.

Det är viktigt att hålla i minnet att historiskt sett är begreppet rättstavning i svenska språket ett ganska nytt fenomen. Innan de senaste århundradenas skolreformer och akademiska ordlistor innehöll det svenska skriftspråket större variation vad gäller ordformer, stavning och "skolstilar" än vad vi numera är vana vid. Vi kan jämföra med talspråket, som ju ännu i vår tid har mycket större variation än skriftspråket. I äldre tid fanns det med andra ord fler varianter av "korrekt" skriven svenska, liksom det idag finns fler varianter av "korrekt" talad svenska. Dessa varianter formades av olika faktorer - landsbygd eller stadsmiljö, dia-

Normering

- Icke tender man heller liws och setter thet under ena skeppo / uthan på en liwsastaka at thet lyser allom them som i hwset äro. (1541)
- Icke tänder man heller lius / och sätter thet under ena skeppo / utan på en liusastaka; at thet lyser allom them, som i huset äro. (1703)
- Ej heller tänder man ett ljus och sätter det under skäppan, utan man sätter det på ljusstaken, så att det lyser för alla dem som äro i huset. (1917)
- Ej heller tänder man ett ljus för att sätta det under skäppan. I ljusstaken sätter man det, och så lyser det för alla i huset. (1968)

sortering, utskrifter och sökning

lektala egenheter, folkomflyttningar, om- och feltolkningar, skiftande skrivförmåga etc. Det är inte ovanligt att man redan i gamla originalhandlingar kan se olika stavningar av ett och samma namn.

De som skrev in uppgifterna i kyrkolängder och andra protokoll, gjorde förstås egna versioner av vad de tyckte sig höra och vad de ansåg vara korrekt skrivning. Ibland blev det avvikelser från det vanliga, men detta gjorde ju ingenting, eftersom man ju så väl visste vad man menade med det skrivna. Att vi århundraden senare skulle lusläsa deras anteckningar var det nog få som anade.

När det gäller personnamn, så har vi i vår tid bevarat en större tolerans i rättstavningen. Namn som Anderz, Jalmar, Kjäll, Ritha, Claesson och Erixon kan vi både acceptera och kanske tycka om som originella variationer. Dessutom brukar bärarna av dessa namn inte ta särskilt illa vid sig, om deras namn tillfälligt råkar normaliseras.

Det gamla skriftspråket inrymmer ofta information om hur talspråket lät. I en gammal skrift kan vi stöta på namnen Siffri (Sigfrid), Kirsti (Kerstin), Jaen (Jan), Siri (Sigrid) och Sissela (Cecilia) och orter som Chunneru (Gunnerud) och Huru (Högerud). Vi kan genom stavningen få en antydning om dialekt och personligt uttal. Det hårda k:et i Kirsti kan vi nästan "höra" liksom det k-liknande g:et i Chunneru. I originalhandlingens språkliga vändningar finns också en "atmosfär", som bör vara angelägen att bevara. Inte minst i domböckerna kan vi hitta det högtidliga, drastiska eller kort-hugget knapphändig, som skänker färg och ibland nästan litterära kvaliteter åt personer, platser och händelser i släkt- och hembygdshistorien.

Den exakta lydelsen av ett ortnamn är ett kärt område för forskare av olika slag. Bakom många bynamn och namn på naturformationer finns ofta en flora av betydelser, dialektal variation och omtolkningar. Ibland kan man spåra forntida namn och uråldriga traditioner.

Ett exempel är Nysäter i Gillberga socken i västra Värmland, som via äldre källor visar sig ha haft namnet Nu(e)sätter, som förmodas vara knutet till det fornnordiska mansnamnet Hnúfa (eller liknande). I så fall är inte Nysäter en "nysäterbebyggelse" utan istället den boplat, som en gång förknippades med Hnúfa och hans familj.

Ett annat exempel är i Ärtviken i grannsocknen Långserud. Få torde numera förknippa detta namn med det som det egentligen betyder -svanviken! Språkvetare anser nämligen att det fornnordiska alft (svan) via lokal dialekt omvandlats till förledet Ärt(e).

Ett välkänt problem för genealogen är att skilja på närliggande namn. I äldre tiders bokföring var man på sina håll inte så noga med att göra skillnad på Jan, Jon, Jöns, Jonas, Johan och Johannes. På samma sätt kan det ibland vara osäkert om barnet hette Jansson, Jonsdotter, Jönssöner eller Jonasdöttrar.

Likasa förekommer ofta hopblandning av Böret och Britta, Elof och Olof, Johan och Hans, Lisa och Elisabet, Göran och Örian, Matthes och Mats, Peder och Per etc. Att Björ kan tolkas som Björn kan tyckas acceptabelt liksom Sirin för Sigrid men hur normalisera Ingel, som enligt Myhl-Åberg tycks ha fungerat både som mans- och kvinnonamn?

Språket i person- och ortnamn är alltså viktigt att bevara för där finns informa-

tion om samtiden. Men brokigheten av alla variationer, omtolkningar och ibland uppenbara fel kan vara förvirrande för den som med rimlig arbetsinsats vill komma fram till om en sökt person eller plats finns omnämnd eller inte. När det handlar om ett register, så behövs alltså en tillfällig förenkling för att kunna sortera och underlätta sökandet. Detta är registrets enda uppgift. Det är viktigt att påpeka att en avskrift och dess register alltid är en sekundär källa, det vill säga det hänvisar till en originalhandling, som den seriöse forskaren alltid bör kontrollera för att få så korrekt uppgift som möjligt.

En avskrift av en originalhandling, som ger plats för både det diplomatariska och det normerade, är förstås den allra bästa. Den kan utformas så att själva grundtexten är bokstavstrogen, medan registerdelen (person- och ortnamn) är normerad. Om det rör sig om ett enkelt register, till exempel förekomsten av personer, platser eller typ av ärende i en dom-bok eller sockenstämmoprotokoll, så kan detta vara genomgående normerat.

När man skapar ett normaliserat sökregister till en avskrift, så bör det tydligt framgå (bland annat via hänvisningar) hur man genomfört normaliseringen. Att till exempel variationer av Pähr och Peder hänförs till sökordet Per och att Ole, Ola, Olle, Olof, Oloff, Oluff, Oluf, Elof och Elof kan sökas under det normerade Olof. På samma sätt bör det tydligt framgå att exempelvis alla varianter av

Fortsättning sida 12

Notiser i original

Gilberia sochn

1689 15 Martii

Dr Oluff Göstafzohn i chränbak ok
Enkian Chiersti Byrgesdöter i Chunneru

1689 19 Xbris

Sold Jan Pedherson i Östre Bijn medh
p Cathrina Joensdotter i Gählsiwjck

För att i registret få med båda dessa versioner, så görs endast sökorden (namn och ort) normerade, medan uppgiften som helhet bibehåller sin ursprungliga onormerade form.

Normerad version

Gillberga socken

1689-03-15

Dr Olof Gustavsson i Granbäck och
änkan Kerstin Börjesdotter i Gunnerud

1689-12-19

Soldat Jan Persson i Östra Byn med
p Katarina Jonsdotter i Gårdsvik

Normalisering...

Fortsättning från sida 11

ortsnamnet Kåhlseter (övre, nedre, Kohlsäters bruk etc) finns samlade under sin normerade (=nutida) version Kolsäter. Normalisering bör förstås inte drivas för långt. Det gäller att se upp så man inte tar fel på ett namn eller överdriver generaliseringen, Andreas blir Anders, Sone blir Sven etc. Det finns ju äldre namnformer som inte har näraliggande varianter. Vissa namn som Gullicksson och Grelsdotter bör därför finnas i registret i sin ursprungliga form.

Olof Cronberg i DIS håller sedan en tid på med att utarbeta ett dataprogram för normalisering av namn. I korthet går det ut på att man först skapar en tabell av normaliserade namn på alla aktuella personer och orter. När man sedan exempelvis skriver in originalets Margeta Segelsdotter, så ser man till att detta i registret normeras av tabellens Margareta Segelsdotter.

Ingvar Dahl

Nr 29

Min antavla är till största delen värmländsk. Men eftersom det mest är norra Värmland, är det också en del finskt. Mormors släkt, som var den jag först började med, är också den, med den största andelen finska anor. Hennes släkt har kommit mest från Norra Ny, Fryksände, Ekshärad och precis innanför dalgränsen.

Farfars släkt finns nästan uteslutande i Norra Ny. I ett par släkter på 1600-talet går mormors och farfars anor samman. Farmors och hennes led bakåt har levt mest i östra Sunne, samt Lysvik och Fryksände (Prästbol).

Slutligen morfar, som härstammar från Norra Ny, Ekshärad, Lungsund, Väse och Gustav Adolf.

De flesta har varit självägande bönder eller torpare. På morfars, farfars och farmors sida har det också funnits soldater av olika rang. Flera generationer klockare samt prästsläkter finns också från 1750 och bakåt till 1500-talets början. Det har varit mycket spännande med att hitta så många i forskningen. Trodde nog när jag började forska, att jag skulle bli klar någon gång, men det blir jag nog aldrig.

Inga-Lill Reidner
Gruddvägen 19
792 50 MORA

Länsbeteckningar och koder

På begäran visar vi en tabell över länsbeteckningarna. I kolumnen längst till vänster visas det länsnummer, som an-

vänds nu. Listan avviker så till vida att Stockholms stad och län numera är en administrativ enhet, Stockholms län med läns-siffra 01. Kolumnen Bokstav visar de länsbokstäver, som fanns i bilarnas registreringsnummer fram till 1970-talet. Denna bokstavs-beteckning används fortfarande i många släktregister.

GEEKOD är kodbeteckning för länsindelningen 1910. Dessutom har lantmäteriet en länskod, som avviker från här visade.

Lägg också märke till att till exempel riksarkivet i vissa arkivförteckningar använder förkortningar av länsnamnen som beteckningar. Så till exempel anger bokstaven H Hallands län i en sådan förteckning.

Men bokstavskoderna i tabellen till vänster är de mest använda. VärmlandsAnor använder dem till exempel i antavlorna. Och eftersom antavlorna innehåller personer från äldre tider så skiljer vi där även på Stockholms stad och län.

Nr	Län	Bokstav	Geokod
01	Stockholms stad	A	0100000
02	Stockholms län	B	0200000
03	Uppsala län	C	0300000
04	Södermanlands län	D	0400000
05	Östergötlands län	E	0500000
06	Jönköpings län	F	0600000
07	Kronobergs län	G	0700000
08	Kalmar län	H	0800000
09	Gotlands län	I	0900000
10	Blekinge län	K	1000000
11	Kristianstads län	L	1100000
12	Malmöhus län	M	1200000
13	Hallands län	N	1300000
14	Göteborgs-Bohus län	O	1400000
15	Älvsborgs län	P	1500000
16	Skaraborgs län	R	1600000
17	Värmlands län	S	1700000
18	Örebro län	T	1800000
19	Västmanlands län	U	1900000
20	Kopparbergs län	W	2000000
21	Gävleborgs län	X	2100000
22	Västernorrlands län	Y	2200000
23	Jämtlands län	Z	2300000
24	Västerbottens län	AC	2400000
25	Norrbottens län	BD	2500000

29 Antavla för: INGA-LILL REIDNER f 1946 i N Ny. S-län där ej annat anges.

Gen: I	II		III		IV		V	
	Nr : 2-3(1)	4-7	8-15		16-31		32-63	
2 REIDNER N HUGO f 1918 Sunne d 1960 N Ny	REIDNER PER f 1872 N Ny d 1953 N Ny	OLSSON PER f 1841 N Ny d 1930 N Ny	CARLSSON OLOF Kårebol, N Ny LARS DTR BRITTA (oä) Ennarbol, N Ny	1818- 1808- 1799- 1813- 1811-1837	OLSSON OLOF Kårebol, N Ny LARS DTR BRITTA (oä) Ennarbol, N Ny NILSSON MATTES Gravol, N Ny MÅNSDTR KERSTIN Segenäs, N Ny OLSSON LARS Högerud, Sunne OLSDTR MARIA Ivarsbjörke, Sunne LARSSEN JAN Eds björke, Sunne JONSDTR KAJSA Östanbjörke, Sunne ANDERSSON PER Ekshärad ANDERS DTR GRÄ KERSTIN N Skoga, Ekshärad ANDERSSON PER Backa, N Ny JONSDTR KARIN Backa, N Ny OLSSON ERIK Vitsand, Fryksände PERS DTR MARIT Vitsand, Fryksände LARSSEN LARS Malung(W)-d:o LARS DTR ANNA Ekshärad-Malung(W)	1818- 1808- 1799- 1813- 1811-1837 1810- 1815- 1815- 1821- 1839- 1825- 1825- 1823- 1824- 1815-1870 1821-1903	OLSSON KÄPFELDI CARL SOL DAT Kårebol PERS DTR MARIT Ösebol BENGISSEN LARS MÅNSDTR MARIT Ennarbol - Segenäs, N Ny ENGELBREKTSSON NILS Backa?, N Ny MATTSDTR GERTRUD N Ny PERSSEN MÅNS Segenäs, N Ny HALVARDSDTR KARIN Fastnäs, N Ny JANSSON OLOV Eds björke, Sunne JONSDTR MARIA Sunne JANSSON OLOV Ivarsbjörke, Sunne ERSDTR KERSTIN Ivarsbjörke, Sunne ERSSEN LARS Hägerud, Sunne LARS DTR KERSTIN Eds björke, Sunne JONSSON JON Östanbjörke, Sunne OLSDTR KERSTIN Skogsberg, Sunne JANSSON ANDERS Ekshärad NILSDTR MARIT Ekshärad PERSSEN-ENGSTRÖM ANDERS OLSDTR GUNILDA PETERSSON-WÄRMAN ANDERS HÄRADSPROFOSS Väse MATTSDTR MARIT Värnäs, N Ny ANDERSSON JONS N Ny PERSDTR KARIN MATTSSON OLOV Fryksände ERSDTR KERSTIN Gunsjögården, Fryksä:e PERSSEN PER Ösebol, N Ny NILSDTR INGIERD Ösebol, N Ny JANSSON LARS Malung(W) OLSDTR ANNA Malung(W) LARSSEN LARS Brunnberg, Ekshärad NILSDTR LISA V Näsberg, N Ny	1784-1821 1794- 1770- 1752- 1758- 1787- 1784- 1785- 1783- 1792- 1792- 1784- 1786- 1775- 1796- 1805- 1804- 1790- 1792- 1788- 1791- 1796- 1795- 1789- 1784- 1789- 1768- 1796- 1792-
1 Ansökare: REIDNER INGA-LILL f 1946 N Ny	OLSDTR ANNA CHARLOTTA f 1877 Sunne d 1918 Sunne	LARSSEN OLOF f 1834 Sunne d 1917 Sunne JANSDTR KERSTIN f 1842 Sunne d 1925 Sunne	LARSSEN OLOF f 1834 Sunne d 1917 Sunne JANSDTR KERSTIN f 1842 Sunne d 1925 Sunne	1811-1837 1810- 1815- 1815- 1821- 1839- 1825- 1825- 1823- 1824- 1815-1870 1821-1903	OLSSON LARS Högerud, Sunne OLSDTR MARIA Ivarsbjörke, Sunne LARSSEN JAN Eds björke, Sunne JONSDTR KAJSA Östanbjörke, Sunne ANDERSSON PER Ekshärad ANDERS DTR GRÄ KERSTIN N Skoga, Ekshärad ANDERSSON PER Backa, N Ny JONSDTR KARIN Backa, N Ny OLSSON ERIK Vitsand, Fryksände PERS DTR MARIT Vitsand, Fryksände LARSSEN LARS Malung(W)-d:o LARS DTR ANNA Ekshärad-Malung(W)	1811-1837 1810- 1815- 1815- 1821- 1839- 1825- 1825- 1823- 1824- 1815-1870 1821-1903	JANSSON OLOV Eds björke, Sunne JONSDTR MARIA Sunne JANSSON OLOV Ivarsbjörke, Sunne ERSDTR KERSTIN Ivarsbjörke, Sunne ERSSEN LARS Hägerud, Sunne LARS DTR KERSTIN Eds björke, Sunne JONSSON JON Östanbjörke, Sunne OLSDTR KERSTIN Skogsberg, Sunne JANSSON ANDERS Ekshärad NILSDTR MARIT Ekshärad PERSSEN-ENGSTRÖM ANDERS OLSDTR GUNILDA PETERSSON-WÄRMAN ANDERS HÄRADSPROFOSS Väse MATTSDTR MARIT Värnäs, N Ny ANDERSSON JONS N Ny PERSDTR KARIN MATTSSON OLOV Fryksände ERSDTR KERSTIN Gunsjögården, Fryksä:e PERSSEN PER Ösebol, N Ny NILSDTR INGIERD Ösebol, N Ny JANSSON LARS Malung(W) OLSDTR ANNA Malung(W) LARSSEN LARS Brunnberg, Ekshärad NILSDTR LISA V Näsberg, N Ny	1785- 1783- 1792- 1792- 1784- 1786- 1775- 1796- 1805- 1804- 1790- 1792- 1788- 1791- 1796- 1795- 1789- 1784- 1789- 1768- 1796- 1792-
3 EKLUND-R INGRID L f 1921 N Ny	OLSDTR ELISABETH f 1887 N Ny d 1956 N Ny	ERIKSSON-BERGWIST OLOF f 1849 N Ny d 1916 Lima(W) (Varit i Amerika 10-15 år) LARS DTR LISA f 1849 Malung(W) d 1887 N Ny (på sin 15-åriga bröllopsdag)	ERIKSSON-BERGWIST OLOF f 1849 N Ny d 1916 Lima(W) (Varit i Amerika 10-15 år) LARS DTR LISA f 1849 Malung(W) d 1887 N Ny (på sin 15-åriga bröllopsdag)	1823- 1824- 1815-1870 1821-1903	OLSSON ERIK Vitsand, Fryksände PERS DTR MARIT Vitsand, Fryksände LARSSEN LARS Malung(W)-d:o LARS DTR ANNA Ekshärad-Malung(W)	1823- 1824- 1815-1870 1821-1903	MATTSSON OLOV Fryksände ERSDTR KERSTIN Gunsjögården, Fryksä:e PERSSEN PER Ösebol, N Ny NILSDTR INGIERD Ösebol, N Ny JANSSON LARS Malung(W) OLSDTR ANNA Malung(W) LARSSEN LARS Brunnberg, Ekshärad NILSDTR LISA V Näsberg, N Ny	1796- 1795- 1789- 1784- 1789- 1768- 1796- 1792-

930501

För 10 år se'n

Ur nr 1984:2

Nytt riksförbund för släktforskare?
Genealogiska föreningen (GF) har till landets släktforskarföreningar sänt ett brev, där man föreslår bildandet av en rikstäckande släktforskarorganisation, ett Sveriges Släktforskares Riksförbund. Grundtanken är att man i det allt kärvare klimatet för oss släktforskare skall åstadkomma en organisation med ett större antal enskilda organisationer bakom sig.

Probanden - den första

Släktforskningsklubben Probanden i Grums bildades efter ett upprop i lokalt annonsblad den 30 januari 1984. Ingrid Johansson.

Förteckning över arkitekt Lars Bäckvalls Elfdalsarkiv

Mikrofilmsregister från Rudskoga

Landsarkiv i Karlstad

Riksdagen har nu behandlat propositionen om landsarkiv i Karlstad och anslagit de pengar, som föreslogs. Samtidigt förhandlar landstinget med riksarkivet om avtal för verksamheten.

Den första tjänsten vid det nya landsarkivet har utlysts. Till hösten i år beräknar Bode Janzon att tillsyns- och rådgivningsverksamheten gentemot myndigheterna i länet skall komma igång. I januari 1996 beräknas museet ha flyttat ut ur Gamla Badhuset och möjligen hösten 1996 kan forskningsverksamheten kunna börja.

1998-1999 beräknas preliminärt den så kallade pastorexpeditionsverksamheten starta, det vill säga service gentemot allmänheten i folkbokföringsfrågor för materialet 1896-1991.

Samtidigt pågår planering av utökning vid Forshagadepån. Det arbetet beräknas starta i år.

BGm

Från andra föreningar

Probanden i Grums

Den 21 februari i år firade Probanden i Grums sitt 10-årsjubileum. En deputation från VSF hade mött upp för att gratulera och gjorde detta genom att hålla korta anföranden. Lars-Gunnar Sander berättade om en anfaders-korprals öden i kriget i början av 1800-talet, Bo Cider berättade om planer inför det nya landsarkivet i Karlstad och Gunhild Svensson berättade om en släktbok hon håller på att slutföra och skall ge ut.

Probandens nuvarande ordförande Judy Gustafsson har avlagt sig uppdraget. Judy har ensam haft ansvaret för klubbens verksamhet. Man utsåg en interimstyrelse, som skall diskutera klubbens framtid.

Gränsbygdens Släktforskare

Gränsbygdens släktforskare höll den 10 april sitt årsmöte i tingshuset i Mellerud. Efter årsmötesförhandlingarna där man bland annat införde formen familjemedlemskap höll Kjell Åberg föredrag om domstolsverksamheten i äldre tider samt om några intressanta fall i Dalsland. Om detta går säkert att läsa i Gränsposten, föreningens medlemstidning, framöver.

Tingshuset i Mellerud är en byggnad i tre våningar byggd 1908-09. Tingssalen används fortfarande till det den är avsedd för. På de övre våningarna har hembygdsföreningarna i trakten inrett museum och forskarcentrum. I museet har man byggt upp rumsmiljöer och en gammal gatumiljö. I forskarcentret finns mikrofilmer och olika register över kyrkböcker. Bland annat finns där ett register från Dals-Ed upprättat av Gunnel Kvarnström. Mikrofilmbeståndet omfattar även gränssocknarna i Värmland. Forskarcentret och museet är under sommaren öppet varje dag.

Mellerud blev tingsplats 1647 och det första tingshuset uppfördes 1650. Trakten har länge varit ett centrum. Mellerud låg utmed kungsvägen och cirka 2 mil SO om Mellerud låg medeltidsborgen Dalaborg som 1434 brändes ner vid Engelbrektsupproret.

Fortsättning på
Antavlan sida 18

Nr 30

Detta är min mors anor, som till största delen finns inom Övre och Nedre Ulle-ruds samt Ransäters socknar. Nästan alla har anknytning till jordbruket och de har varit sin hembygd synnerligen trogna.

Det har förstås underlättat min släktforskning mycket vad dem beträffar. I synnerhet har jag uppskattat de fylliga levnadsbeskrivningarna, som man finner i dödböckerna för Övre Ullerud under 1700- och början av 1800-talet.

Gun Anér
Källgatan 18 B
671 30 Arvika

Riksstämman Örnsköldsvik

27-28 augusti 1994

Flyg med SAS specialpris
Från Stockholm T/R 1028 kr
Från övriga Sverige T/R 1516 kr
porto 20 kr för biljetter tillkommer

Bokning hos Örnsköldsviks Resebyrå, telefon 0660-10660. Ange "Riksstämman 1994 Släktforskare Nolas-kogs"

Res med tåg ger 25% rabatt på färd-biljett. Bokning per telefon 060-183534 eller fax 060-174809. Ange "Riksstämman 1994 Släktforskare Nolas-kogs"

Hotellpriser enkelrum

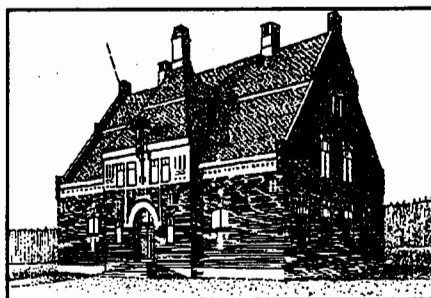
Hotell Focus 380 kr 0660-82100
Hotell Strand 300 0660-10610
Scandic Hotell 0660-82870
Bed & Breakfast 150 kr/dubbelrum 0660-85053
Mosjöns Camping 4-bäddsstugor 0663-20089 eller 0660-62035
Gullviks Havsbad 2-bäddsstugor 0660-74582

30 Antavla för: EVA MARIA NILSSON f 1897 i Övre Ullerud. S-län där ej annat anges.					
Gen: I	II	III	IV	V	
Nr : 2-3(1)	4-7	8-15	16-31	32-63	
2 NILSSON NILS JOHAN f 1854 V Olsäterst: p d 1934 Myre, Olsäter Övre Ullerud	NILSSON NILS f 1828 Smedserud, ÖU d 1885	OLSSON NILS f 1790 Färjestad, Ö U: d d 1855 Smedserud, Ö U: d ERSDTR BRITA f 1792 Smedserud, Ö U: d d 1861	OLOFFSSON OLOF Hedegården-Färjestad, Ö U: d JANSDTR MARIA 1763-1840 -Färjestad, Ö Ullerud OLOFFSSON ERIK 1759-1801 Uved, N U-Smedserud, Ö U MÅNSDTR INGEBORG 1754-1839 -Smedserud, Övre Ullerud OLOFFSSON JONAS 1764-1825 -Västsjö, Övre Ullerud PERSDTR KERSTIN 1771-	OLOFFSSON OLOF JANSDTR INGEBORG ANDERSSON JAN (JOHAN) BENGTSDTR CATHARINA DANIELSSON OLOF MÅNSDTR ANNIKA JONSSON MÅNS JONS DTR BRITTA ANDERSSON PER HÅKANSDTR KARIN PERSSON JON BENGTSDTR ANNIKA PERSSON CARL NILSDTR SIGRID LARSSON OLOF NILSDTR ANNIKA ERIKSSON OLOF NILSDTR KERSTIN JONSSON OLOF JANS DTR BRITA OLOFFSSON ANDERS ANDERSDTR ELIN PERSSON JOHAN HÅKANSDTR KERSTIN LARSSON OLOF ANDERSDTR MARIT	1713-1773 -1774 1734-1808 1721-1790 1720-1777 1722-1786 1718-1795 1718-1785 1728-1804 1730-1806 1736-1814 1742-1810 1731-1804 1734-1779 1732-1781 1740-1786 1720-1793 1731-1803 1732-1800 1715- 1711-1734 1716- 1724- 1719-
1 Ansökare: NILSSON EVA MARIA f 1897 V Olsäterst: p d 1888 Degerfors (T)	MARIA f 1834 Pettersstorp Övre Ullerud d 1924	JONSSON OLOF f 1796 Pettersstorp, Ö U d 1879 Västsjö, Ö U: d	PERSDTR KERSTIN 1771-	ANDERSSON PER HÅKANSDTR KARIN PERSSON JON BENGTSDTR ANNIKA PERSSON CARL NILSDTR SIGRID LARSSON OLOF NILSDTR ANNIKA ERIKSSON OLOF NILSDTR KERSTIN	1728-1804 1730-1806 1736-1814 1742-1810 1731-1804 1734-1779 1732-1781 1740-1786 1720-1793 1731-1803
g m COLLIN 3 LARSDTR BRITA MAJA f 1858 V Olsäterst: p d 1949 Myre, Olsäter Övre Ullerud	OLSSON LARS f 1821 Tollebol d 1891 V Olsäterst: p d 1870	LARSSON OLOF f 1789 Forsnäs, Ö U: d d 1863 Tollebol, Ö U: d NILSDTR BRITA f 1795 Tollebol, Ö U: d d 1870	OLOFFSSON LARS 1763-1828 Forsnäs-Tollebol, Ö Ullerud OLOFFSDTR KARIN 1759-1834 -Rudsheden, Övre Ullerud NILSSON NILS 1769-1836 -Tollebol, Övre Ullerud OLOFFSDTR STINA 1765-1823 -Tollebol, Övre Ullerud ANDERSSON HEMMING 1740-1802 Hollsbys-Västana, Ransäter LARSDTR ANNIKA 1757-1822 -Västana, Ransäter JANSSONS PER 1756-1825 -Åtorp, Ransäter OLOFSDTR ANNIKA 1758-1839 Åtorp, Ransäter	OLOFFSSON OLOF JONS DTR BRITA OLOFFSSON ANDERS ANDERSDTR ELIN PERSSON JOHAN HÅKANSDTR KERSTIN LARSSON OLOF ANDERSDTR MARIT	1713-1773 -1774 1734-1808 1721-1790 1720-1777 1722-1786 1718-1795 1718-1785 1728-1804 1730-1806 1736-1814 1742-1810 1731-1804 1734-1779 1732-1781 1740-1786 1720-1793 1731-1803 1732-1800 1715- 1711-1734 1716- 1724- 1719-
940314	Uppgifter från hfl och beräknade från dödbok anges med understruken siffra, ex: 1754.				

Tingshuset i Häljebol

Vi vill först påminna om att vinjetten är hämtad från en teckning av Arne Östman efter ett gammalt vykort. Vinjetten används till information om tingshuset i Häljebol. Under denna rubrik berättar vi fortlöpande om aktuella händelser kring tingshuset.

Årsmöte hölls i april med Föreningen Tingshuset i Häljebol. I årsberättelsen redogörs för renoveringsarbetet på fastigheten. Mest på grund av de byråkratiska reglerna för ansökan om beredskapsarbeten kom man inte igång med dessa under 1993. Skrapning av målarfärg har utförts ideellt av föreningens egna medlemmar. Skräp har fraktats bort och ett ungdomslag från Säffle kommun har hjälpt till med trädgårdsarbete. Man hoppas dock komma i gång i år och före pressläggningen meddelades att man nu börjat med murningsarbeten. Man har även fått ett positivt besked om ekonomiskt stöd från länsstyrelsen på 100.000 kr till renoveringen. För forskningsarbetet har man i samarbete med ett större

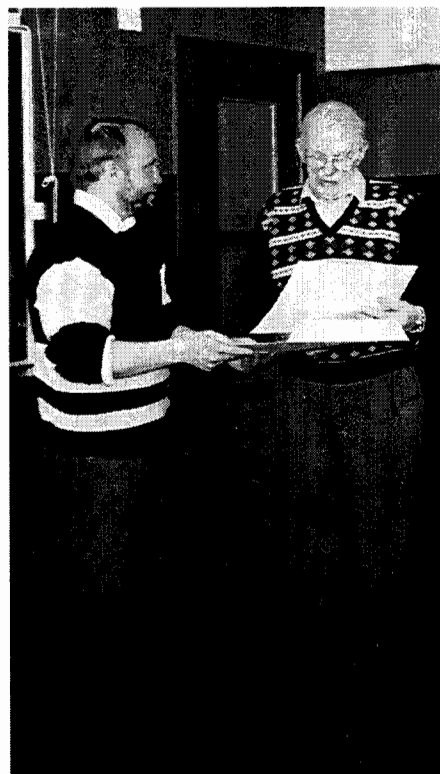

antal personer, bland annat från VSF, diskuterat uppläggningsen av forskningsarbetet. Fyra ALU-anställda har varit i verksamhet. De har fått utbildning i läsning av gammal stil, dokumentationsteknik och datorkunskap. Ett par av de ALU-anställda har besökt Emigrantinstitutet för utbildning i släktforskning. De två ALU-anställda har även utfört en hel del ideellt registreringsarbete efter ALU-periodens utgång. Under slutet av året beviljade Arbetsförmedlingen två fasta lönebidragstjänster.

Registreringsarbetet har omfattat Gillbergs härads dombok från 1858 och bakåt i tiden. En pilotutgåva av registret för åren 1850-1854 har framställts. I årsberättelsen noteras det goda samarbete man har med VSF. Vid årsskiftet hade man 75 medlemmar i föreningen. Styrelsen avslutar sin redogörelse med att konstatera att i och med att domboksregistreringen kommit i gång har ett stort kliv framåt tagits i föreningens historia. Det som nu produceras i form av register m m kommer att vara till gagn för generationer av historieintresserade människor.

- Självklart befinner vi oss ännu i barnstadiet med projektet och mycket behöver finslipas i uppläggningsen av arbetet m m, men det känns som att vi är på rätt väg. Vi har också planlagt att provregistrera även andra typer av material, att bearbeta det vi får fram för bland annat skolbruk m m.

Vid årsmötet delades ut ett antal diplom bl a till ett par ALU-arbetarna som arbetat frivilligt och till Herman Edvinsson som tillverkat en nyckel till arkivet.

Peter Olausson, t v, utdelar diplom till Herman Edvinsson för tillverkad nyckel. Foto Anna-Lisa Granholm

Värmlands

Vid Folkrorelsearkivets årsmöte gavs information av antikvarie Suzanne Palmquist om hur långt planerna på tillbyggnad av museet kommit. Som kanske är bekant har förslaget "Påskön" vunnit arkitekttävlan och detta innebär en byggnad i form av en oregelbunden 7-hörning med konkava sidor. Den kommer att byggas mellan museet och Sandgrundsrestaurangen.

Det heter i motiveringen bland annat: "Tillbyggnaden anpassar sig till den befintliga museibyggnaden genom helt avvikande form, vilket framhäver den befintliga byggnadens karaktär." Red vill inte uttala sig om förslaget utan har enbart den förhoppningen att man är medveten om att det en del vintrar kan falla mycket snö på de horisontella takytorna.

Suzanne Palmquist gav en preliminär tidtabell för bygget. Byggstart beräknas ske i augusti i år. Under våren 1996 beräknas byggnaden vara klar för inflyttning. Då skall man bland annat ha en utställningshall på 1200 kvm, en hörsal med 190 platser, bibliotek och bildarkiv samlade på ett ställe. Man får plats att ta hand om alla sina föremål och möjlighet att vårda dem på ett riktigt sätt. Samtidigt flyttar man ut den verksamhet man nu har i Gamla Badhuset och möjliggör upprättande av landsarkivet. Arkiv, bibliotek och annat material kommer alltså att bli mer tillgängligt än hittills. Forskarplatser och möjlighet till datasökning (text och bild) ligger också i planerna för det nya museet enligt Suzanne Palmquist.

Det är kanske så att vi släktforskare ser museet som ett hinder för vår forskning i det att museet "ockuperar" stora delar av arkivhuset. Det är förståeligt men Red tycker ändå att vi skall se museet som en resurs i vår forskning.

Det finns mycken intressant och värdefull kunskap att hämta inom museets väggar, kunskap om den miljö våra förfäder levde i. Det finns samlingar som direkt har med släktforskning att göra,

Museum

till exempel Lagergrenska samlingen. Släktregister ur den samlingen finns mikrofilmade i Gamla Badhuset. Vi har planer på att närmare undersöka vad som finns i Värmlands Museum.

Källor.

Om tillbyggnaden:

Erik Andersson: Arkitekttävling om utbyggnad av Värmlands Museum på Sandgrundsudden i Karlstad.
Värmland förr och nu 1993.
Muséets årsbok.

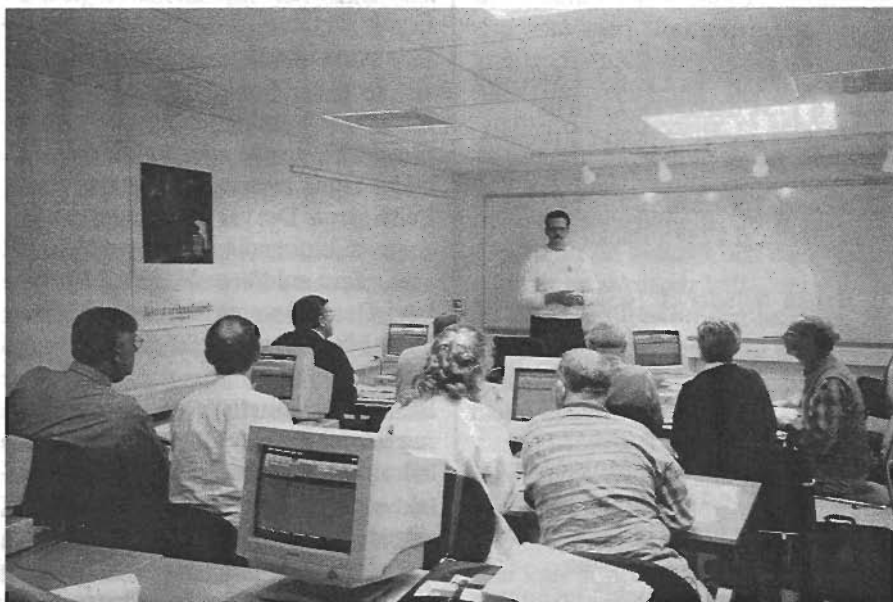
Om Lagergrenska samlingen:

Förteckning på biografika och skrifter m m i Herman Lagergrens donation.
Värmland förr och nu 1938.

Lärare Harald Persson reder ut begreppet medan Ejnar Röjdmö lyssnar.
Foto Bernhard Granholm

Grundkurs i DISGEN i Karlstad

Lärare Gunnar Jonsson, Säffle, och fr v i raden närmast kameran Stig Jonasson, Kristinehamn, Tom Silja, Forshaga, Ingela Storberg, Arvika, Ingvar le Borg, Åmål. Fr v andra raden Westby, Årjäng, Gunnar Nordfors, Åmål, Sven Rhodiner, Karlstad, Lena Byström, Karlstad och Ejnar Röjdmö, Karlstad. Foto Bernhard Granholm

En kurs i datorprogrammet DISGEN har under våren hållits i Karlstad av föreningen. Lärare har varit Harald Persson och Gunnar Jonsson. Red hade tillfälle att göra ett besök under sista lektionsdagen.

13 elever har deltagit i kursen inte bara från Karlstad utan även från Årjäng, Arvika, Åmål, Hammarö, Forshaga, Munkfors och Kristinehamn. Vid kursen har eleverna fått lära sig allmänna dator-kunskaper. I dessa har bland annat ingått DOS-kommandon, filer, filnamn och datavirus. Naturligtvis har grundläggande utbildning i DISGEN ingått med teori och praktik varvade.

Intresset verkade vara på topp när jag hälsade på. Diskussioner om DIS-problem fortsatte på rasterna utanför lektionssalen. Lärarna var noga med att

eleverna skulle 10 minuter av varje timma lämna datorskärmarna, vila ögonen och släppa på spänning i axlar, men detta hindrade som sagt inte att läroämnet följde med, utvidgat med samtal om släktforskning i allmänhet.

Lärarna var kunniga och visade prov på stor flexibilitet i att kunna svara på alla de frågor som kom upp under lektionerna. Eleverna har varit mycket motiverade för kursen och visat stort intresse samt haft god förmåga att ta till sig kursinnehållet. Som bevis på genomgången kurs erhöll deltagarna vid avslutningen ett stilfullt utformat diplom.

Vi har förnummit att det alltför finns ett stort intresse för ytterligare kurser och ber intresserade höra av sig till någon av föreningens styrelseledamöter.

BGm

Nr 30

Fortsättning Antavla
Gun Anér, Arvika

Fortsättning på Antavla sida 15

Generation VI

120 Per Olofsson, f 1683 i Gårdsjö Sunne, d 1754 därstädes. G lo m

121 Britta Larsdtr, f 1680 i S Borgeby Sunne.

122 Håkan Toresson, f 1663 i Östanbjörke Sunne, d 1737 i Backa Sunne. G 1694 m

123 Britta Nilsdtr, f 165(2) i Backa Sunne.

Generation VII

240 Olof Persson d ä, f i Gårdsjö Sunne, d därstädes. G lo 1674 m

241 Malin Bengtsdtr från Mellby Sunne, d 1687 i Gårdsjö Sunne

244 Tore Jönsson i Östanbjörke Sunne, nämndeman. G m

245 Gertrud Olofsdtr, d 1686 i Östanbjörke Sunne.

246 Nils Jonsson f i Backa Sunne. G m

247 Karin Månsdtr från Skäggeberg Sunne.

Generation VIII

482 Bengt Björsson från Mellby Sunne. G m

483 Dordi Svensdtr från Bäck

489 Ingeborg Persdtr

492 Jon Elofsson, (=11:912 & 21:624) dräpt 1657, skattebonde i Backa Sunne. G m

493 Ingeborg Olofsdtr, (=11:913 & 21:625).

494 Måns Ivarsson från Skäggeberg Sunne, d 1681, fjärdingsman.

Generation IX

964 Björ Jönsson från Mellby

966 Sven Hansson i Bäck

Generation X

1928 Jöns Bondesson från Mellby. G m

1929 Ingiel Larsdtr

Värmland före Värmland

Red har fått tillfälle att uppleva det bildspel som framställts i samband med utställningen Värmland före Värmland i Gamla Badhuset. Jag skall här sammanfatta mina intryck.

Med sin förnämliga utrustning av bildprojektorer visade man ett bildspel med bilder tagna av museets fotograf Bertil Ludvigsson. Det var naturbilder och bilder av olika arkeologiska föremål, bland dem några guld-föremål, funna i Värmland. Dessa förvaras dock inte på Värmlands Museum utan i Stockholm.

Bildernas kvalitet var som väntat hög. Jag stördes dock av allt det ljud, som ledsagade bilderna, som växades i en takt som i en rockvideo. Jag har haft för mig att det var relativt tyst vid tiden före Värmland. Det har i mediavärlden utbrett sig en rädsla för tystnaden, som tyvärr spritt sig även till dokumentära bildspel.

Kohorn med ton

Ett ljud, som dock fascinerade mig var när man blåste i en kopia av Europas äldsta kohorn, funnet i Värmland. Till sammans med bilderna gav ljudet mig en känsla av att vara där i tid och rum.

Måhända förstärktes upplevelsen av kontrasten mot den överväldigande ljudtapeten före, men jag tror kohornet hade haft lika stor effekt även efter en föregående tystnad.

Kohornet i original samt flera andra föremål finns att beskåda i utställningshallen. Kohornet har enligt min mening högre värde än till och med de guldföremål som visades i bildspelet.

Utställningen är öppen över sommaren till och med 28 augusti dagligen kl 12.00-16.00. Jag rekommenderar att gå och se den och att lyssna till kohornet.

Rikt sommarprogram

Vi vill även påminna om att muséet har verksamhet runt om i länet och ett innehållsrikt program under sommaren. Man har föredrag och andra arrangemang i

Alsters herrgård
von Echstedtska gården i Kila
Långbans gruvby
Torsby finnkulturcentrum
Kristinehamns museum - bildarkiv

Program och öppettider finns på museet och kommunbiblioteken i länet.

BGm

Kurs vid Högskolan i Karlstad

Våren 1995 börjar en kurs i Lokalhistoria - material och metod, 10 poäng. Denna kurs kommer att gå kvällstid på onsdagar. Upplysningar kan erhållas av Peter Olausson

Telefon 054-83 84 28 eller 0533-310 24

Anmälan senast 15/10

Anmälningssblanketter kan erhållas genom antagningsexpeditionen, tel 054 - 83 80 00. Kursschema och litteraturlista erhålles genom Solveig Eriksson, tel 054 - 83 82 95.

Högskolan i Karlstad hedrar L M Ericsson och Harry Nyquist

Högskolan i Karlstad invigde tre nya hus den 9 september 1993. På förslag av lektor Bertil Granberg döptes hörsalarna i teknikhuset, efter amerikanskt mönster, till Lars Magnus Ericsson och Harry Nyqvist-salarna.

Doktor Harry Nyquist

grantregistret och vi kunde lätt hitta Harry Teodor Nyquists akt i vårt arkiv. Han föddes på en liten bondgård, Södra Tomthult i Kils socken, 1889. Harry hade bara vanlig folkskola som grund, när han emigrerade till Amerika 1907. Där arbetade han som dräng och grovarbetare för att få pengar till studier. Via gymnasiestudier och extraarbete som lärare i Minnesota började han att studera vid University of North Dakota 1912 och tog efter två års studier vid Yale University doktorsexamen i fysik 1917.

Doktor Harry Nyquist utvecklade redan omkring 1930 teorier för digital överföring av ljud. Han arbetade också med bildöverföring och television. Det är dock framför allt inom ämnet styr- och reglerteknik som Harry Nyquist nämns som en av de främsta forskarna. Allt från ubåtar till rymdraketer styrs enligt Harrys

modell. Under andra världskriget arbetade Nyquist för försvarsdepartementet och en del av hans upptäckter blev hemligstämplade i 20 år. I en egenhändigt skriven berättelse som Harry Nyquist lämnade till Emigrantregistret 1964 nämner han att "I have been granted a number of patents". Det visar sig att det var 138 patent vilket också påminner om Harry Nyquists blygsamhet.

Vid Högskolans öppna föreläsningar vid invigningen berättade ledande industri- och vetenskapsmän om dessa framstående föregångsmän så skickligt att även en lekman förstod.

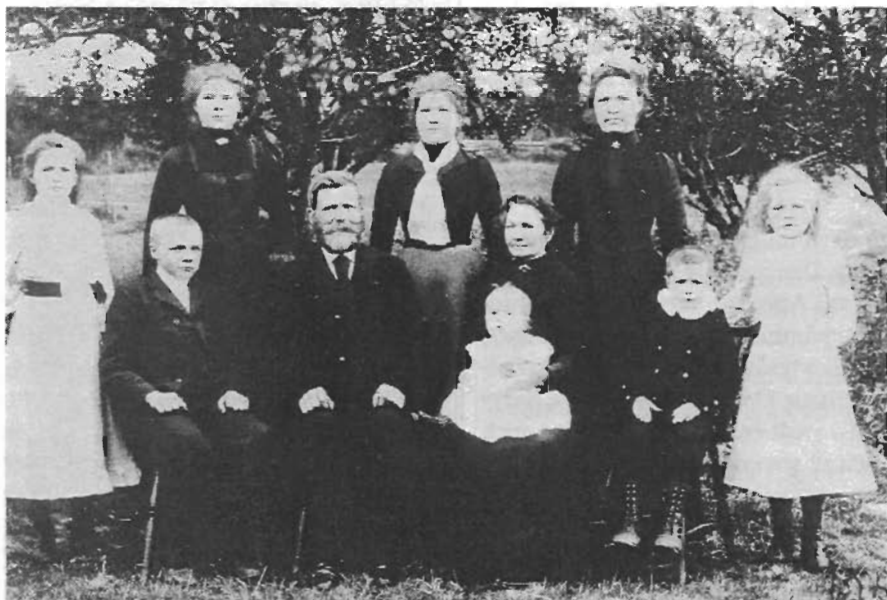
Högskolans rektor Lennart Andersson gladdes i sitt tal över att Högskolan nu genom lokal envishet fått de två hus som man kämpat för sedan 1977. Genom Statens framsynthet har skolan fått ytterligare ett hus. Beslutet om det senare fattades så sent som i november 1991. Högskolan har nu 7000 elever och denna utbyggnad är ett stort steg mot att få ett universitet i Karlstad.

Fortsättning sida 20

Lars Magnus Ericsson från Värmskog i Värmland är ju välkänd. Han kom från ett enkelt bondehem och skaffade sig målmedvetet en gedigen hantverkarutbildning. Efter utbildning i Tyskland fick han erbjudande att bli myntgravör vid Sveriges Riksbank, men han valde att bli finmekaniker.

Tack vare att Graham Bell inte patent-skyddat sin telefonuppfinning i Sverige lyckades Lars Magnus att förbättra Bells telefon. Ganska snart började han tillverka en egen modell, "Taxen", som blev känd som telefonernas Rolls Royce. Detta blev grunden till Ericsson, ett världsfattande och teknikledande företag med nära 70 tusen anställda.

Bland tekniker är namnet Nyquist välkänt, men få vet att han kom från Värmland. Bertil Granberg kontaktade Emi-

Den 16-årige Harry sitter längst till vänster. Övre raden fr v: Selma, Astrid och Elin. Stående fr v: Amelie, Vid Harrys sida fadern Lars och modern Katarina samt syskonen Berta, Axel och Olga

6000 foton i Carl Emanuel Nygrens samling

I Karlstads kommunarkiv finns en intressant samling porträtt. Den består av 6000 bilder. På bildernas baksida finns noterat vem personen är med namn, titel, hemvist, födelse- och dödsdata. Samtliga bilder är registrerade i ett alfabetiskt kortregister. Bilderna samlades av major Carl Emanuel Nygren när han författade sina historiska arbeten om Karlstad bland annat "Karlstads brand 1865 och stadens senare historia", 1915.

Högskolan . . .

Fortsättning från sida 19

Landshövding Ingemar Eliasson avtäckte en byst av Harry Nyquist och förrättade invigningen genom att klippa ett symboliskt blågult band.

Bland hedersgästerna märktes Harry Nyquists tre döttrar och även släktingar från Amerika och Sverige.

I det härliga brittsommarvädret ordnades en bussutflykt till födelseplatsen Tomthult med Erik Skoglund, ordförande i Kils Hembygdsförening, som färdledare. På en äng i Norra Tomthult hyllade byborna bygdens store son och bjöd på kaffe med härlig hembakad äppelkaka. I höskrinda fick de närmaste familjemedlemmarna åka över dalgången till Södra Tomthult och se grundsternarna efter det hus, där Harry Nyquist föddes. I ett timrat magasin kunde de också se hans namn inristat på väggen.

Som avslutning bjöd Kils kommun på middag. Den avåts på Vårdshuset Kavaljeren vid Apertins herrgård. I sitt middagstal påminde landshövding Eliasson om att det tyvärr inte finns något nobelpris i teknik. Om det funnits, hade Harry Nyquist varit en självklar vinnare, men nu fick vi som deltog se oss som gäster vid en symbolisk nobelmiddag.

Bo Cider

Med författarens tillstånd återger vi denna artikel, som varit införd i Bryggan nr 1993:3.

C E Nygren föddes den 3 augusti 1874 i Karlstad. Han avlade mogenhetsexamen 1892 och antogs senare samma år som volontär vid Värmlands regemente, där han blev underlöjtnant 1894, löjtnant 1899 och kapten 1907. Vid sitt avsked 1929 utnämndes han till major.

Bland olika sidouppdrag han innehade kan nämnas, att han var ledamot av stadsfullmäktige i flera år. Han var mycket intresserad av värmländsk historia och tjänstgjorde även en tid vid Generalstabens krigshistoriska avdelning. Han skrev cirka tjugo större och mindre arbeten om Karlstad och åtskilliga tidningsartiklar och samlade in mängder av porträttbilder, som han lät hovfotografen Karl Nyström reproducera.

Carl Emanuel Nygren dog den 7 december 1936.

Ur Arkivpennan 4/1991, informationsblad för Karlstads kommunarkiv.

Källa: Meddelande från Föreningen för Värmlands litteratur 1984:2.

Exempel på bilder ur Nygrens samling:

Gustaf Fröding. Fotograf Karl Andersson, Christiania cirka 1895. Arkiv 2467

Sophia Nordenfeldt f 1827 i Björneborg, d 1891 i Blomberg, Kinnekulle, g 1861 m kammarherre greve Hugo Hamilton. Foto F Petersens Fotoateljé, Köpenhamn. Arkiv 2368

Lokförare Svante Magnusson f 1856, d 1898. Foto Frithiof Söderström. Arkiv 566

Boktips

Fryksdals härads domböcker del II, 1701-1725

I tidigare nummer har införts en annons om fortsättning av *Gunnar Almqvists* sammandrag av Fryksdals domböcker. Annonsen innehöll fel uppgift om åren sammandraget omfattar. Tiden är 1701-1725 och ingenting annat. Vi beklagar skrivfelet.

Del I gavs ut av Föreningen Värmlandslitteratur. Del II har *Gunnar Almqvist* givit ut på eget förlag.

Liksom i del I har *Gunnar Almqvist* i del II gjort en noggrann genomgång av protokollen med utförliga namn-, ort- och sakregister. En detalj som i detta sammanhang bör noteras är ansträngningen att ange rätt sockentillhörighet för de gårdar och byar, vars namn förekommer i flera socknar.

I nummer 1984:1 av medlemstidningen gavs positiva omdömen av del I av bland andra professor *Sten Carlsson* och fil dr *Richard Broberg*. Dessa omdömen torde gälla även del II. Del I är lite svår att hitta i. Del II har försetts med tingsbeteckning överst på varje sida, vilket är till stor hjälp. Del II har 628 sidor, nästan lika som del I. Detta vittnar om ett med åren ökande innehåll i domböckerna. Innehållet från åren 1701-1725 tar samma utrymme, som från åren 1602-1700.

Om utförandet i stort kan man säga att bägge delarna kan tjäna till prototyp för hur ett domboksutdrag skall presenteras. Genom att de innehåller såväl register som sammandrag av domböckerna, så är de i många fall fullt tillräckliga som källmaterial. De släktskapsuppgifter, som finns i protokollen är samvetsgrant återgivna i böckerna, till exempel beträffande Frisk-Frisendahls släkten i Jämtland som har en anfader i Sunne, Jon Elofsson i Backa. Namnet Frisendahl är för övrigt en gammal namnform av Fryksdalen. Denne Jon Elofsson finns omnämnd i protokollen och tack vare gårdsregistret har det gått att i del I finna en kvarvarande bror Nils till den son Håkan Jonsson-Frisk, som på 1670-talet utvandrade till Jämtland. Det har sedan gått att följa upp Nils Jonsson i del II.

Böckerna är alltså en källa för släktforskare i den mån sökta personer finns nämnda i domböckerna, ty som vi då och då påpekar: att finna någon i en dombok är något av ett lotteri, men man kan vara säker på att finns det uppgifter av släkt-historiskt intresse i Fryksdals domböcker så är de redovisade i *Gunnar Almqvists* böcker. Även för domboksforskning i vidare bemärkelse, så har böckerna ett stort värde.

BGm

Register över register

Ett register över alla kända register över kyrkoarkiven har givits ut av SSF i form av två mikrokort. Registret är sammanställt av *Peter Heimburger*. För de värmländska församlingarna finns uppgift på drygt 150 register. De flesta av dem finns i landsarkivet i Göteborg med kopia i stadsbiblioteket i Karlstad. Några register finns i Gamla Badhuset. Mikrokorten finns att köpa hos SSF för 50:- för medlemmar. Korten kommer även att finnas hos VSF i Gamla Badhuset. Se särskilt utdrag ur registret i 1194:1.

BGm

Beata Losman: Kvinnoröster ur arkiven. Landsarkivet i Göteborg, nr 4 i serien Arkiv i Väst 89s. Pris 60:-. Ur innehållet: Kvinnoliv i kyrkoböcker i Alster 1723; Myndiga och omyndiga kvinnor i Ölme 1702; Den kärleksfulla gumman i Gillberga 1842. Övriga kapitel med källmaterial från Bohuslän, Västergötland och Halland handlar om trolldom och häxor, självförsörjande och ogifta kvinnor. Ett kapitel har rubriken: Kan hust-run bli kvitt en omöjlig man?

Boken innehåller ett stort urval av människooöden. De olika kapitlen har utförliga källhänvisningar med kommentarer av vad lagarna sade.

BGm

Järnet, folket och bygden heter en bok av *Sive Karlsson*. Den handlar om några av gruvorna och bruken på Mälarmården i Södermanland. Där kan man bland annat läsa om värmlänningar i förskingringen: "Här i Södermanland, liksom på många andra ställen i vårt land, blev det inte någon riktig fart på skogskörslorna förrän värmlänningarna kom och lärde ut sin konst. De var mycket duktiga och

använde kälkar som gick under benämningen 'getdoningar'. Bakkälken var cirka tre meter lång och kallades geten. Framkälken var betydligt kortare, (boc-ken) och den var försedd med lastbanke med en genomgående bult. På det viset blev lasset styrbart. Kälkarna var också rätt låga, vilket underlättade lastningen.

Det var inte bara i skogen som dessa duktiga och arbetssamma värmlänningar dök upp. *Herman Ekström* har vid genomgång av protokollböcker från Änhammar i Gryt funnit flera noteringar om värmlänningar. Mycken nyodling gjordes under 1800-talet. År 1826 skrev man så här: 'Fryksdalingen Lars Pettersson är här igen. Han har odlat upp tio tunnland hårdvall och skumplöjt ett kärr i Katthaga äng'. Vidare: 'Ny såg har 1876-77 byggts vid Gatstugan vid Mistelns strand. Som sågare anställdes ett par värmlänningar från Nilsby. Även nästa år måste man resa till Karlstad för att få fatt i sågkunnigt folk'. - Då stora vattenhjulet vid Klockartorp skulle byggas i Åkers socken var det värmlänningar som anlätades för att bygga själva stenfundamentet. Av vad man vet så var det mest folk från Fryksdalen som drog ut på arbete till andra orter."

L-G S

Rosenbergs lexikon

Om detta lexikon har skrivits både här och i andra skrifter. Här skall nämnas att det innehåller cirka 70 000 namn insamlade kring 1880 ur 1878 års taxeringslängder och andra publikationer från SCB. Det är skrivet med gammalstavning, vilket är mest till fördel men kan också vara förrädisk; till fördel därför att det till största delen återger namnen, som de är skrivna i arkivmaterialet. Men man får se upp med att till exempel "e" kan vara ersatt med "ä" och vice versa. Dessutom skrivs "v" ofta med "fv" eller "hv". Namn som börjar på "Kv" stavas ofta "Qv". Det finns språkregler för dessa stavningar, men jag skall inte ge mig in på detta. "G" och "J" kan också byta plats i synnerhet framför de mjuka vokaler.

Jag har hittills funnit några enstaka fel och egenheter. Bland annat så saknas havsdelen Skagerrak. Man påstår istället att Kattgatt går ända upp till Svine-

Boktips**Fortsättning från sida 21**

I stort så tror jag dock att felen inte ens kan räknas i promille av innehållet. Det är ett verk väl värt sitt pris när man forskar på okänd mark. Till sist vill jag nämna ett kuriöst exempel. Jag misslyckades i att finna var Gärlotta ligger. Jag fann nedanstående hänvisning. Och sedan var jag nära att bli fast resten av dagen.

Gärlotta. Se Järflotta. Järflotta. Se Gärlotta

BGm

Släktforskning, vägen till din egen historia av *Elisabeth Thorsell* i samverkan med *Ulf Schenkmanis*. En ny bok för den nye släktforskaren, se 1994:1.

Karlskoga församlings sockenstämmoprotokoll 1659-1703

I anmälan skriver *Chester Serrander* bland annat: Karlskoga Bergslags Hembygdsförening har blåst liv i sin skriftserie och givit ut avskrifter av sockenstämmoprotokoll från åren 1659-1703. I början av detta sekel verkade redaktör *A G Pettersson* hemmahörande i Kristinehamn. Avskrifterna gjordes av *A G Pettersson* och skrevs ut på maskin av hans dotter *Annie*. *Anders Aureliusson* och *Gunnar Larsson* kommenterar avskrifterna och påvisar alternativa tolkningsförslag i texten. Det förekommer även varierande stavning i avskrifterna. Kommentarer avslutas med att konstatera att "dessa källkritiska brasklappar uppvägs dock genom den ökade tillgängligheten av ett lokalhistoriskt högtintressant material, till gagn för hembygds- och släktforskare."

Utgåvan har kompletterats med ord-förklaringar och tabeller över mått- och viktsystem. Protokollen innehåller flera personuppgifter. Avskrifterna som är på 24 sidor kostar 40:- och kan beställas från Karlskoga Bergslags hembygdsförenings arkiv, Hotellgatan 5, 691 31 Karlskoga, telefon 0586-575 05.

Kyrkogården berättar av *Abraham Winka* är en redogörelse över dem som är begravda vid Apelvikens sanatorium i Varberg. Där finns bland annat uppgifter om några från Värmlands län. Totalt finns uppgifter om 136 personer.

Kustsanatoriet Apelviken i Varberg grundades 1902. Vid sanatoriet vårdades patienter med körtel, led- och bentuberkulos. 1924 anlades en kyrkogård vid sanatoriet. Den förste, som begravdes på kyrkogården var sanatoriets överläkare med lic stadsläkaren *Johan Severin Almer*. Den sist begravne var kördrängen *Sven Andersson*, död 1954. Han var anställd på Apelviken. Övriga begravna är patienter.

Författaren berättar i inledningen om sin egen tid som patient på Apelviken 1938-1940. 1990 återkom han till Varberg. Han skriver: "Jag var nu tillbaka på samma plats som för 50 år sedan. Mig hade det förunnats att bli frisk och stark, få utbildning och ett trivsamt arbete i samhällets tjänst, men här på kyrkogården låg många kamrater i samma ålder som jag. De hade alla haft sina drömmar och förhoppningar inför framtiden, men här hade deras liv slutat i allt för unga år." Winka beslöt att tvätta och rengöra gravstenarna, samt fylla i namnen med färg, vilket gör att man i dag tydligt kan se alla inskriptioner på gravstenarna.

I förordet ges en sammanfattande historik över tuberkulosen, sanatoriet och kyrkogården med beskrivning av begravningsgudstjänsten. Totalt finns 136 personer begravna. Förteckningen av de begravna inleds med en statistik. Av den kan man utläsa att de flesta kom från de norrländska länen. Detta har sin förklaring i de dyra hemtransporterna av de döda, kostnader som fattiga anhöriga inte hade råd med. För varje begravne finns sedan uppgifter om familjerelationer med i en del fall levnadsbeskrivningar samt i några fall referat från begravningen.

Winka har hämtat sina uppgifter ur kyrkoarkiv, litteratur om sanatoriet, tidsningsartiklar, journaler och gravregister, samt från kontakter med de avlidnas anhöriga.

Boken är ett gripande vittnesbörd om människoöden för inte så länge sedan. Boken kostar 50:- + porto och kan beställas av *Abraham Winka*, Engelbrekts-gatan 44, 432 35 Varberg, telefon 0340-148 39.

BGm

Förteckning över bokrecensioner i Släkthistoriskt Forum 1987-1991**Böcker om Värmland**

Almqvist Gunnar. Sammandrag av Fryksdals härads domböcker 1602-1700. 87:4:21

Ericson Jarl. Finnar i väst. 91:2:19

Forshaga Hembygdsförening. Torp och torpminnen i Forshagabygd. 90:1:19

Föreningen för Värmlandslitteratur. Wermlandica 1986. 87:3:16

Wermlandica 1987. 89:1:17

Wermlandica 1988. 89:1:20

Hedin Mai. Historik över Askersby. 89:3:28

Ingman Alvar (red.). Glasfors-Hillringsbergs bruks historia. 87:2:18

Johansson Ivan. Torp och torpare i Gillberga III. 87:2:16

Kila östra bygdegårdsförening. Laga skiftet 1842-46 i Knöstad. 89:1:20

Boda hemman i Kila socken. 89:1:20

Soldattorpen i Östra Kila. 89:1:20

Storskiftet 1785 och laga skiftet 1841-43 i Boda. 89:1:20

Östra Skruvsered i Kila socken. 89:1:20

Linnarud Arne. Suhoinen, de äldsta grenarna. 88:1:19

Födda, vigda och döda i Sunne församling. 91:1:29

Losman Beata. Kvinnor, män och barn på 1800-talets svenska landsbygd. 87:4:20

Lundell Åke. Sockenbibliografi för Segerstad. 89:1:21

Nordmarker Hilmer. Stjälpet - den gamla bergslagsbygden. 89:4:18

Olausson Peter (red.). Häradsbladet. 87:2:17

Boken om Långserud. 87:3:17

Forskarkatalog för Värmland 1988. 89:3:26

Ros Einar. Söljeboken. 87:2:20

Stiftelsen Frykeruds historia. Frykerud II. En bygd i förvandling. 90:2:20

Zetterberg Bengt Adolf. Vid Glafsfor-dens stränder. 90:5:14

Värmland förr och nu 1994.

Lagom till pressläggningen har Värmlands Museums årsbok årgång 92 kommit ut. Den handlar om musiklivet i Värmland. Vi ber att få återkomma med omdömen när vi hunnit läsa den.

Ur blad och Forum

Anno Domini (Nora Stadz och Bergslagz Slegtorskare Bladh) No 23, dec 1993. *Leif Lindahl*: "Om den svenska skolans historia". Skolundervisning fanns även före 1842.

Anropet nr 2/1993. StorStockholms Genealogiska förening. Reportage av *Stefan Seidel* "Lokalhistoriska arkivet i Leksand" hämtat ur DIK-forum 1992:16. "Stöld i Råneå kyrka" av *Berthill Munke-stam*.

Bryggan nr 1993:1 Utgiven av Samfundet Emigrantforskningens Främjande. *Bengt Plomgren*: "Två grenar Plomgren fick nya familjerötter".

Årets svenskamerikan 1993 presenteras. *Mats Sjökvist*: "Emigranter och musikanter", om Carl Petter Pettersson från Mosserud i Nyed, som blev musikanter i Frälsningsarméns Corps No 2, Worcester, Massachusetts.

Charlotte Jalkeus-Andersson: "Stenklädd grop i marken emigrantens första bostad", om Gustaf Höglund från Färnebo.

Professor Måwes alaskamaterial.

Erik Gustavsson: "Emigrantregistrets databas har över en miljon namn".

Bryggan nr 1993:2.

Anna Sandvold: "Värmländska arbetsvandringar till Härjedalen."

Lena Andersson: "Arne kan fira 40 år som släktforskare", om Arne Linnarud.

Bryggan nr 1993:3.

Carl-Erik Måwe: "Tre svenskkolonier i Alaskas övärld".

Bo Cider: "Högskolan i Karlstad hedrar L M Ericsson och Harry Nyqvist".

Bäfvernytt nr 8, september 1993. En avrättning 1866 skildrad i Nya Hernösands-Posten.

Sture Norberg: Om avrättning i Stigsjö 1706.

Bäfvernytt nr 9, januari 1994. Referat av *Folke Åsén* från "FINNSAM:s höstkonferens 8-9 oktober 1993". Konferensen hölls på Hussborg i Ljungavärk i Medelpad med rundresa i finnbygderna.

Deltagarna kom från Norge, Värmland samt södra och mellersta Norrland. Ur referatet kan nämnas att *Christer Nilsson* i Karlstad utarbetat ett förslag till forskarkatalog och att *Allan Lewin* från Nyskogagården informerade om den finnskogakurs han håller varje sommar. Intresserade kan vända sig till *Maud Wedin*, Hjältanstorp 4777, 840 13 Torps-hammar.

Diskulogen nr 30, okt 1993. *Björn Lippold* skriver om "Soldatregister på data".

Rapport från handledarkursen i DISGEN med deltagande av bland andra *Harald Persson*.

Om överföring av DISGEN-data mellan PC och Macintosh.

GF-Aktuellt nr 110, sept 1993.

Ian Hamilton: "Vårt gemensamma arv". Ian har grunnat på paradoxen att antalet anor växer hastigt bakåt i generationerna medan befolkningen blir knappare bakåt i tiden. Anförluster är förklaringen, det vill säga att kusiner och personer i tredje, fjärde etc led gifter sig och man således får samma person på flera ställen i antavlan. Sannolikheten att personer från samma landsända är släkt är stor.

Gränsposten nr 19, okt 1993.

Gränsbygdens släktforskarens tidning, som bytt namn och redaktör. Man har även gått över till datorsättning och har åstadkommit en mycket tilltalande produkt. Man behåller A5-formatet.

I sin kommentar av VärmlandsAnor 1993:2, så tipsar man om att Warg-släktingar, som söks i Anor sökes 176 finns även i Dalsland.

I en efterlysning söker man anor till *Anna Persdotter Lidén* f 27/6 1733 i Karlunda, *Johan Nilsson Holm* f 13/8 1807 i Nyed samt *Cajsa Forsberg* f i Råmen 1802.

Gällivarebygdens Forskarförening nr 1 & 2/1993.

Ny byteskontakt. Medlemsförteckning med bland andra en medlem från Hammarö.

Ture Axelsson skriver om "Rånälvsdal".

Heimbygda nr 1/1993.

Tidskrift för läns museet och hembygdsrörelsen i Jämtlands län.

Sten Jacobsson vid Härjedalens bibliotek: "Härjedalen har djupa rötter i Värmland". I ABFs regi har cirka 1000 arbetsvandrande värmlänningar registrerats.

JIS-Nytt nr 55, okt 1993.

Kjell Risberg: "Gästning - våldgästning - gästgiveri", historisk resumé om lagar och förordningar samt händelser kring gästgiverier.

JIS-Nytt nr 56, feb 1994.

Erik J Bergström: "Gästgiverier - ett apropå".

Medlemsblad för Boden Överluleå Forskarförening nr 2/1993.

Ny byteskontakt. Ur sockenstämmoprotokoll.

Roten nr 41, mars 1993.

Skelleftebygdens Släktforskare.

Ny byteskontakt. Artikel om "Frieri och bröllop" av *Ernst Westerlund(d)*; redogör för bröllopsseder i äldre tider.

Runar nr 1/1993.

Harald Hultengren: "Östfoldinger med svenskt blod", om uppbyggande av register över inflyttade svenskar.

Släktforskare i Uppland nr 2/93.

Bernt Karlsson skriver om "Ödestimmen vid Jerpset". Det handlar om ett överfall den 25 maj 1808 på en truppstyrka från Upplands regemente, som hade trängt in i Norge. (VärmlandsAnor har fått författarens tillåtelse att återge berättelsen).

Släktforskaren nr 1/1993.

Helsingfors släktforskare. Jubileumsnummer 1973-1993. En sammanställning över de 20 åren med flera fotografier.

Släkt och hävd nr 2/1993.

Lars-Hugo Sundequist skriver om "Montans släktbibel", en bibel från 1764 med inskrivna släktredogörelser. Släktanknytningar till Värmland finns.

Ur blad . . .

Fortsättning från sida 23

Släkthistoriskt Forum nr 4/93.

Håkan Skogsjö redogör för ett rånmord på Åland 1748.

Irma Ridbäck skriver om mikrofilmningen i Fränsta av 1900-talets folkbokföring.

Elisabeth Thorsell presenterar det nya landsarkivet i Uppsala.

Rapport från Riksstämman i Luleå.

Släkthistoriskt Forum nr 5/93.

Erik Thorell gör en sammanfattning av en undersökning av bibliotekens avgifter för lån av mikrokort.

Olof Cronberg skriver om nödvändigheten att göra regelbunden säkerhetskopieringen ur datorn.

Förteckning över finländska släktforskarföreningen presenteras.

Släkthistoriskt Forum nr 1/94.

Christopher von Warnstedt skriver om en dalbo, som uppgivits vara 116 år och utreder det med säkerhet rätta förhållandet.

Släkthistoriskt Forum nr 2/94.

Hans Gillingstam: "Föreningar i medeltidsgenealogisk litteratur". Han citerar bland annat professor *Bengt Hildebrand* i dennes Handbok i släkt- och personforskning (1961): "Historieskrivning samt biografisk-genealogisk framställning bestå icke däri, att man anför en gammal obevisad tradition eller litteraturuppgift och säger: motbevisa den om ni kan. Utan vetenskaplig forskning består däri, att man helt avför det obevisade och med ledning av tillgängligt, kritiskt granskat historiskt material bygger upp en på bevisade fakta grundad framställning."

Carl Szabad presenterar en marknadsundersökning: Mikrokortläsare av idag.

Släktspejaren nr 8/1993.

G Berglund: "Livet kring julen i gången tid".

Värmlandsörnen 1993

Tidning för Kungl Värmlands regemente och försvarsområde samt kamratförening. Detta är en tidning, som kommer ut årligen och detta nummer är på 52 sidor

i 3000 ex. Det innehåller historiskt intressanta artiklar om Värmlands Regemente vars omplacering från Karlstad till Kristinehamn den 1 juli i år blir historia. Bland innehållet kan nämnas en artikel om Värmlands Fältjägare med återblick till 1787, händelser under andra världskriget, historia kring regementsmusikkåren och idrottsföreningen. Tidningen innehåller flera fotografier tagna under hela 1900-talet. Den produceras av samma producent som gör VärmlandsAnor.

Värmländsk kultur nr 4/1993.

Temanummer om folkbildning i Värmland.

Värmländsk kultur nr 6/1993.

Suzanne Palmquist skriver i "Värmland tar form" om museets historiska utställning 1993. Man visade intressanta föremål, bland annat resterna av kyrkoportalen från Blomskogs stavkyrka från 1100-talet. I kommande utställningar skall man försöka lyfta fram människorna bakom föremålen.

David Vahlström skriver i "Julotta med förhinder" om capellanen Lars Hammarin, som beskänkt av starka drycker kom till julottan 1824 i Södra Råda kyrka.

Arne Linnarud: "Dramatik i Spelnäs" hämtat ur Fryksdals härads domböcker. Händelsen handlar om ett dråp 1637 på Per Jönsson samt änkan Dordi Erikssdotter "brott" att ingå förbindelse med sin mans systerson. Författaren redogör för dåvarande lagstiftning i Kristofers landslag.

Håkan Eles: om Finnkulturcentret i Torsby.

Birgitta Öjersson: om kvinnor arbete vid sidan om järnverket i Hagfors.

Irma Aspelin: "Sunds herrgård i Säffle".
Sven Myhl: om 1770-talets alkoholpolitik med rättsfall ur Färnebo häradsrätts dombok 1772.

Pär Rudström: "När Tossebergsklätten rasade", om en händelse 1623 skildrad i Fernows Beskrivning över Värmland.

Ådalingen nr 3/1993.

Gunilla Bergwall: "Häxor", om tingsprotokoll från Boteå.

Ådalingen nr 4/1993.

Kerstin Westin: I "Släktförhållanden" förklaras släktskapstermer (saxat ur Alir Anor).

Åsbo släktblad nr 2/1993.

Gunnel Ling: "Sista avrättningen i Åsbo Härad". Ägde rum 17/6 1841.

Märta Friedman: "Iteretur". Om kyrkobokslatin.

Väse - riksintresse

Första sidan visar en bild från Väse. Det är en bild från Väses andra centrum, som kom till när järnvägen dragits och Väse järnvägsstation (se bild i 1992:3) byggts där den ligger i dag.

Det första centret ligger kring Ve (där väg 240 svänger av mot Molkom från gamla E18) och kyrkan. Gamla E18 är en gammal färdväg - hur gammal vet man inte säkert. Intill gamla E18 ligger en av Värmlands 4 kända runstenar.

I Ve ligger ett gammalt kronofogdeboställe samt låg gästgivargård, tillika tingsställe nu hembygdsgård nu beläget nära kyrkan. På andra sidan gamla E18 mitt emot kyrkan ligger de gamla kyrkstallarna. Det är ganska sällsynt med dylika kvarlevor i Värmland. Planer finns att göra om dessa till vandrarhem - en grotesk plan, som helt skulle förstöra kulturvärdet. Det är illa nog med den minigolfbana, som nu ligger intill stallarna.

Väsebeskrivningen blev mall

Väse är ett av de cirka 1000 riksintressena, som Riksantikvarieämbetet har registrerat. Arbetet leds av riksantikvarie Nils Blomkvist. Syftet är att registrera ett antal miljöer, som bör bevaras och bland dessa är Väses båda centra. Underlaget togs fram länsvis 1988 och beskrivningen av Väse, som gjordes av Karin Bergström, blev faktiskt en mall för hur en sådan beskrivning skall se ut.

Fynd i Värmlandsjord en heraldisk nöt att knäcka

Lacksigillet till vänster. Stämpeln, 1,5 x 2 cm, i sin helhet till höger

Någon gång på 1870-talet hittades vid dåvarande järnbruket Mölnbacka i Nedre Ullerud en liten sigillstämpel i järn. Min mormors far var smed där vid den tiden och enligt släkttraditionen hittades stämpeln under grävning i ett potatis- eller grönsaksland utanför smedbostaden.

För några år sedan konsulterade jag heraldisk expertis och fick följande utlåtande: "Stämpelskölden visar två korslagda (ryttar)pistoler av 1550 års modell med mynningsflammar. Vidare syns två korslagda värjor av karolinertyp, omgivna av initialerna I P. Sigill och vapen kan fastställas till 1750-talet. Vapnet är till sin komposition typiskt svenskt. Sköldemärket finns inte med bland de svenska adelsvapnen, varken bland de introducerade eller ointroducerade. Troligt är att sigillet graverats av en oadlig officer eller ämbetsman".

I och med detta utlåtande fick jag en grund att stå på. Men ägaren, troligast

en officer, förblev obekant. Man kan tänka sig att det säkerligen fanns många ridande officerare i rörelse i gränslandskapet Värmland vid denna oroliga tid. Stämpeln kan alltså ha tillhört en ridande officer som kanske medfört den i en hals- eller klockkedja, se utformningen.

Vem kan lösa gåtan om stämpeln med de korslagda pistolerna? Hade Selma Lagerlöf eller memoarskrivaren Lilliebjörn levat, hade de kanske kunnat hjälpa. Men så ofta när det gäller släktforskning, har de som kunde ha vetat något redan gått ur tiden.

Jag ställer mitt hopp till arkiv, måhända Värmlands regementsmuseum, Nedre Ulleruds hembygdsförening eller släktforskare kan hjälpa till med en pusselbit.

Mats Sjökvist
Götgatan 2, 4 tr
17230 Sundbyberg

Badhusträffen

Den 16 april hölls Badhusträff i den gamla stilen, det vill säga då några av medlemmarna höll korta föredrag. Harald Persson inledde. Han gav råd om hur man skall börja släktforska.

- Börja med att fråga äldre släktingar! Ha med bandspelare vid samtalen, var några av råden. Man får då grundfakta, som man kan bygga vidare på och framför allt hämtar upp den muntliga traditionen som annars snart går förlorad. Han fortsatte med att redogöra för den tekniska utvecklingen inom datorvärlden. Möjlighet att med datorskanner läsa gammal skrift är under utveckling.

Bo Cider berättade om de register som finns i Gamla badhuset samt visade runt i lokalerna. Bland annat visade han Linus Brodins bibliotek och det register som finns till detta.

Gunnar Jonsson visade en serie diabilder med äldre kartor från Kila och Värmland i övrigt - kartor förvarade hos Lantmäteriverket i Gävle.

Lars-Gunnar Sander kåserade kring ett par problem i hans egen släktforskning, om hur han fått söka i olika arkiv både i Sverige, Norge och Danmark och hur man för olika typer av problem kan söka olika vägar. Till exempel hade han en uppgift om en skilsmässa och sökte då i domkapitlets arkiv, där de sökta personerna var noterade med intressanta uppgifter kring den äktenskapliga konflikten. Vi skall söka inspirera Lars-Gunnar att själv skriva om händelsen i VärmlandsAnor.

För övrigt var det som vanligt prat släktforskare emellan. Denna form av träffar, som anordnades under pionjärtiden, är ett bra komplement till föredrag inom ett speciellt ämne. Efter något eller några anföranden att börja med brukar diskussioner kring gemensamma anor och problem komma igång spontant. Mötesformen informella Badhusträffar är en bra tradition att hålla vid liv.

BGm

ANOR SÖKES

Till ANOR SÖKES tar vi emot frågor om anor och ättlingar från alla, som är medlemmar i någon släktforskarförening.

204. Jag söker uppgifter om **Ulric Rudelius**, bokhållare på Geijersholms bruk 1805-1825. Kom troligen från Västergötland. Fick en dotter Bernhardina 3/10 1822 med Stina Nordmark. Föräldrarna ogifta. Stina och Bernhardina flyttar till N Råda 1825. Okänt vart Ulric tog vägen.

Leif Norén
Ångsgatan 4
564 32 Bankeryd

205. Finns det någon som forskat i namnet **Tångring**?

Jan Nilsson
PL 8057
860 20 Njurunda
Telefon 060-321 84

206. **Jungfru Elisabet Stenberg** gifte sig 22/11 1753 i Karlstad med **sadelmakare Olof Wenerberg**. Av inflyttningsslängden för 1753 framgår att "Mr Ranströms gesell Oluf Venerberg" uppvisat attest (det står inte varifrån). En Elisabet Stenberg gifte sig omkring 1760, okänt var, med komministern i Vintrosa(T), **Per Malmström**. Samma Elisabet? I Vintrosa hfl anges hon f 1726 dels i "Munkt" (ev "Munkf"), dels i Filipstad. Förgäves sökt i Munktorp och Filipstad.

Bertil Haslum
Södra Allén 11
852 39 Sundsvall
Telefon 060-11 37 30

207. Jag söker släktingar till

a) **Anders Olsson** f 1828 och **Anna Persdtr** f 1820. De hade barnen Märta f 1853 (g m Daniel Olsson), Cajsa f 1855, Per f 1859. Familjen bodde i Lilla Årbotten Gunnarskog.

b) **Olof Persson** f 1843 och **Marit Henriksdtr** f 1843. De hade barnen Johannes f 1870, Maria f 1872, Karolina f 1875, Per f 1878, Oloff f 1880, Per Hilmer

f 1882, Hanna Kristina f 1884, Tilda Natalia f 1888.

Annika Hermansson
Bergvägen 12
873 50 Väja

208. Jag söker biografiska uppgifter om **Daniel Bergmark** f 1720 d 1793 i Nedre Ullerud. Var bruksinspektör på Wiksbergs gård och gift tre gånger, 1) g m **Anna Maria von Weinberg** f 1730 d 1763. Deras dotter Brita Sophia var gift med handlanden i Filipstad **Samuel Lalin** f 1742 d 1796. Samuels mor hette **Maria Ahlgren** f 1710 d 1777 i Åmål. Sannolikt levde hon som änka i Åmål hos sin dotter Katarina Maria g m postmästaren i Åmål **Hans Henrik Groth** f 1720 d 1800.

Jan Tengelin
Thermiavägen 4
671 30 Arvika
Telefon 0570-161 87

209. **Nils Nilsson** f 1828 i Träskog, Gunnarskog, emigrerade 1866 tillsammans med sin familj till Red Wing i Minnesota. Familjen flyttade sedermera till Douglas County, Mn. Han skall på regeringens vägnar återkommit till Sverige ett antal gånger för att värva emigranter. Har någon uppgifter om dessa resor som bör ha företagits cirka 1880-1900?

Bertil Grundström
Långgatan 4
573 34 Tranås
Telefon 0140-106 07

210. Jag söker uppgifter om följande personer:

a) **Lars Andersson** f 1822. Han hade en oäkta son **Anders Larsson** f 24/6 1850 i Tväråna Östmark (min mormors far) med **Maria Ersdtr** f 9/8 1823 i Halvarstorp Östmark. Lars gifte sig aldrig med Maria utan med **Kajsa Olsdtr** f 27/10

1830. Lars föräldrar var **Anders Olsson** f 1788 och **Maria Larsdtr** f 1794. Var var Lars, Anders och Maria födda?

b) **Maria Ersdtrs mor Helga Nilsdtr** f 1786. Var är hon född och vilka var hennes föräldrar?

c) **Maria Abrahamsdtr** f 1732, g 26/6 1757 med **Erik Johansson** f 14/5 1727. Maria dog 13/9 1779 i Halvarstorp Östmark. Var är hon född och vilka var hennes föräldrar?

Kerstin Sand
V Vintergatan 43
703 44 Örebro
Telefon 019-14 45 37

211. På en loppmarknad i Skoghäll, Värmland, fann jag en gammal bok med Erinran för Skollärare. Vem känner igen **Axel Gustaf Carlberg** (Carlborg)? Hans namn skrevs in i boken 1862. Bodde han i Avesta 1862?

Janet Leffler
Trumberget 5
663 32 Skoghäll

SVAR PÅ ANOR

Svar på nr 142, 1991:4

Johan R Nordmark dog 1811. Sara Lilliebjörn f i Kristinehamn blev omgift m mjölnaren Nils Ersson f 1787 och flyttade med honom till Hammarön 1821.

Peter Funke

Svar på nr 208, 1994:2

Om postmästare Hans Henrik Groth står att läsa i **Postkontor och postmästare** av Ernst Grape, Stockholm 1951.

Bernhard Granholm

Annon

**Finnar i Gräsmark
och Lekvattnet**

En bok om svedjefinnar
cirka 75 släktnamn redovisas
376 sidor, 25 kartor, 60 bilder
2400 i personregister

Pris 210.00 + porto

Av boken Finnar i Väst
finns ett mindre antal kvar
Pris 210.00 + porto

Jarl Ericson
Nordmarksgatan 7
671 51 Arvika

Postgiro 96 33 69-4

Annon

**VärmlandsAnor
äldre exemplar**

De flesta av de 10 årens
exemplar kan beställas.

Priset är:

Enstaka ex SEK 30.00 NOK 28.00
Hel årgång SEK 90.00 NOK 85.00

Betala in till
Sverige: postgiro 46 96 60-5
Norge: postgiro 0806 1944339

Porto tillkommer
Sverige 2.60 per ex
Norge 9.00 per ex

För hel årgång inget porto!

Värmlands Släktforskarförening

Annon

**Östmark (S)
Födde 1765 - 1820**

4611 födda barn sorterade i Damm-
ordning, Faderordning, Moder-
ordning och Ortsordning.

371 sidor i prydlig A4-pärm med re-
gister. Datorhantering av materia-
let medger även andra sorterings-
önskemål.

Säljs av Värmlands Släktforskar-
förening och beställs hos

Harald Persson
Malmorgsgatan 18
653 40 Karlstad
Telefon 054 - 21 87 77
Telefax 054 - 21 87 77

Pris SEK 240.00 + porto 55.00
Pris NOK 225.00 + porto 58.00

**Redaktörens
funderingar**

Årsmötet avslog motionen att slopa fa-
miljemedlemskap. Personligen anser jag
detta vara ett klokt beslut. Men motio-
nen hade en poäng och det var att sätta
fingret på att vi hade en så oförsämrat låg
medlemsavgift som 10:-. Så långt håller
jag med motionären helt. Familjeavgiften
borde höjts tidigare och i den försumlig-
heten är även jag medansvarig.

För det första så inser man genom att se
på föreningens kostnader att ett särskilt
familjemedlemskap är välmotiverat.
Kostnaderna utgörs till drygt hälften av
utgifter för tidningen. Denna fördelning
bör alltså ligga till grund för fastställande
av en medlemsavgift utan egen tidning.
För det andra skall man respektera var-
andras åsikter. I en anda av ömsesidig
respekt så råder nu valfrihet - vill en sam-
boende bli familjemedlem så går det bra
och vill man delta som ständig gäst så är
det också fullt möjligt.

För det tredje, och det är det viktigaste
skälet, så har en släktforskarförening en
speciell karaktär. Efter att ha varit med-
lem i snart 10 år, så har jag träffat till-
räckligt många släktforskare för att få en
bild av hur man tänker i allmänhet. En
släktforskarförening skiljer sig från fler-
talet andra typer av föreningar. Andra
föreningar har i regel ett eller flera ge-
mensamma objekt för medlemmarnas in-
tresse - i en släktforskarförening har var
och en sitt eget forskningsobjekt.

Den typiske medlemmens val av före-
ning styrs inte av den egna bostadsorten
utan man är medlem i en förening där
förfäderna bodde. Det finns givetvis un-
dantag från denna regel; man kan vara
medlem därför att man är allmänt intres-
serad, för att man vill stödja släktforsk-
ningen eller av andra motiv. Dessa mo-
tiv är naturligtvis lika goda som något.
Men om man tar hänsyn till den "typiske
medlemmen", så har det individuella
medlemskapet ett så stort värde att vi bör
ha de nuvarande medlemsformerna som
möjlighet.

BGM

Annon

**Värmlandsforskare
Sammanställd av Gunnar
Jonsson, Säffle**

Innehåller namn, adress, telefon
för 89 släktforskare som syss-
lar med släkter med anknytning
till Värmland, med ortregister,
släktregister och specialregister
jämför blankett med ifyllnadsan-
visningar

Några få exemplar är kvar.

Sverige: postgiro 46 96 60-5
SEK 20.00 + porto 10.00
Norge: postgiro 0806 1944339
NOK 18.00 + porto 12.00

Kan även beställas:
Harald Persson
Telefon 054 21 87 77
Telefax 054-21 87 77

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning retur med
den nya adressen till:
Värmlands Släktforskarförening
c/o Harald Persson
Malmtorgsgatan 18
653 40 KARLSTAD

B

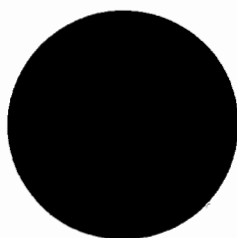
Föreningsbrev

Har du valt din egen
Hustrückare

?

Nu är valet lätt!

Det är bara att trycka på
KNAPPEN

Ramgatan 7, 653 41 Karlstad, Telefon 054-15 66 75

Värmlands mesta fullservicetryckeri!